ÜMMET İÇİN ÖNEMLİ DERSLER

الأحكام الملمة على الدروس المهمة لعامة الأمة

باللغة التركية

Yazan
Abdulaziz b. Davud el-Fayiz

Takdim ve Dipnot:
Abdulaziz b. Abdullah b. Baz

Çeviren
İlyas Bulut

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 4

1.DERS 6

Fatiha ve Kısa Sûreler 6

2. DERS 8

Allah'tan başka hak ilâh olmadığına, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şâhitlik etmek: 8

Birincisi: Kelime-i şehâdetin önemi: 8

İkincisi: Kelime-i şehâdetin anlamı: 8

Üçüncüsü: Kelime-i şehâdetin rükünleri: 9

Dördüncüsü: Lâ ilâhe illâllah kelimesinin faziletleri: 9

Beşincisi: Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna dair şâhitlik etmek, O'na îmân etmeyi gerektirir: 10

Lâ ilâhe illallah kelimesinin şartları: 10

Birincisi: İlim 11

İkincisi: Yakîn 11

Üçüncüsü: Kabûl 12

Dördüncüsü: İnkiyâd/Boyun eğmek 12

Beşincisi: Sıdk 12

Altıncısı: İhlâs 12

Yedincisi: Muhabbet 13

3. DERS 14

Îmânın rükünleri: 14

Birincisi: Allah'a îmân etmek 14

1.Allah'ın varlığına îmân etmek: 14

2.Allah'ın Rububiyetine îmân etmek: 15

3. Allah Teâlâ'nın ulûhiyetine îmân etmek: 15

4. Allah Teâlâ'nın isim ve sıfatlarına îmân etmek: 16
Allah'a îmân etmenin faydaları: 16
İkincisi: Meleklere îmân 16
a-Meleklerin tanımı: 16
b-Meleklere îmân dört hususu içerir: 17
Üçüncüsü: Kitaplara îmân 17
Kitaplara îmân, şu hususlara îmân etmeyi gerektirir: 17
Kitaplara îmân etmenin faydaları: 18
Dördüncüsü: Rasûllere (elçilere) îmân 18
Rasûllere îmân etmek şu hususları içerir: 19
Rasûllere îmân etmenin faydaları: 19
Beşincisi: Âhiret gününe îmân etmek 20
Âhiret gününe îmân etmek şu hususları içerir: 20
Âhiret gününe îmân etmenin faydaları: 20
Altıncısı: Kadere îmân etmek 21
Kadere îmân etmek şu hususları gerektirir: 21

4. DERS 23

TEVHİDİN KISIMLARI 23
1-Rububiyet Tevhidi: 23
2-İsim ve Sıfatlar Tevhidi: 23
3-Ulûhiyet Tevhidi: 23
Şirkin Kısımları: 24
Büyük şirk: 24
Küçük Şirk: 25
Gizli Şirk: 26

5.DERS 27

İslam'ın Rükünleri: 27
"Namazı ikame etmek": 28
"Zekât vermek": 28
"Ramazan orucunu tutmak." 28
"Hacca gitmek" 29

6. DERS 30

Namazın Şartları: 30

7. DERS 33

Namazın Rükünleri: 33

8.DERS 39

Namazın farzları: 39

9.DERS 42

Teşehhüdün Açıklaması 42

10. DERS 47

Namazın sünnetleri: 47

11. DERS 49

Namazı bozan haller: 49

12. DERS 51

Abdestin şartları 51

13. DERS 53

Abdestin farzları: 53

14. DERS 56

Abdesti bozan haller: 56

Önemli uyarı: 58

15. ve 16. DERS 59

Müslümanda olması gereken güzel ahlâk ve İslâmî âdâb erkân: 59

17. DERS 62

Şirk ve diğer günahlardan sakındırmak: 62

18. DERS 65

Cenâzenin hazırlanması ve cenâze namazı: 65

ÖNSÖZ

بسم الله الرحمن الرحيم

Hamd, ancak Allah mahsustur. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerrinden,amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah kimi hidâyete erdirirse, onu saptıracak yoktur. Kimi de saptırırsa, onu hidâyete erdirecek yoktur. Allah'tan başka hak ilah olmadığına şehâdet ederim.O tektir ve ortağı yoktur ve şehâdet ederim ki Muhammed, O'nun kulu ve elçisidir.

"Ey îmân edenler! Allah'tan sakınılması gerektiği şekilde sakının ve ancak Müslüman olarak ölün."[1]

"Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan ve ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üretip yayan Rabbinizden sakının. Adını kullanarak birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'tan ve akrabalık haklarına riâyetsizlikten de sakının.Şüphesiz Allah sizin üzerinizde gözetleyicidir."[2]

"Ey îmân edenler! Allah'tan korkun ve doğru söz söyleyin ki Allah işlerinizi düzeltsin ve günahlarınızı bağışlasın. Kim Allah'a ve elçisine itaat ederse, büyük bir kurtuluşa ermiş olur."[3]

Bundan Sonra:

Değerli büyüğümüz Suudi Arabistan Müftüsü, Büyük Alimler Kurulu Başkanı Şeyh Abdülaziz b. Abdullah b. Baz -rahimehullah-'ın kaleme aldığı "Ümmet için Önemli Dersler" adlı risâleye bir göz attım. Her müslümanı yakından ilgilendiren önemli bilgiler içerdiği için şerh etmeyi uygun gördüm. Bu risâle erkek olsun kadın olsun, âlim olsun, cahil olsun, tüm İslâm ümmeti için

---

[1] Ali-İmran, 102

[2] Nisâ, 1

[3] Ahzab, 70-71

yazılmış bir eserdir. Allah Teâlâ'dan hayır dileyerek istihare yapıp ardından çok değerli hocalarla istişarelerde bulundum. İstişare sonucunda bu fikir azimete dönüşerek "Önemli Dersler" adlı risâleyi şerh etme görevine başladım. Büyüğümüz ve hocamızdan bunun için izin istedim ve kendileri de bana izin verdiler. Kendisine teşekkür ederim.

Bu küçük risâle birçok dini meseleleri içermiştir. İçerisinde akaid, fıkıh ve müslümanın sahip olması gereken dînî ve İslâmî ahlak konularını ihtiva etmiştir. Müellif bu risâlesini, şirk ve günahlardan sakındırarak sonlandırmıştır. Sonuç olarak bu risâle, müslüman bir şahsiyetin ihtiyaç duyduğu akaid, ibâdet, ahlâk ve yöntem konularını ele almıştır. Bu risâle, isminden de anlaşılacağı gibi gerçekten ümmetin tümü için önemli dersler içeren bir eserdir.

Kaleme aldığım bu şerh,bezdirici uzunlukta olmayıp, önemli bilgilerin atlandığı kısalıkta da değildir. Böylece camilerde imamlar, evlerde babalar, mahalle ve köylerde ilim talebeleri için bu risaleyi okuturken onlar için bir kaynak ve yardımcı olmasına çalıştım. Elimden geldiğince her meseleyle ilgili delil zikretmeye gayret gösterdim.Bu çalışmamın adını **"Önemli Derslerle İlgili Kapsayıcı Hükümler"** olarak verdim. Risâlenin yazarı Şeyh Abdülaziz b. Baz bazı görüşlerini sundu, ben de bu görüşleri dipnot olarak altı çizgili bir yazıyla öne çıkarıp kitabın içinde zikrettim.

Son olarak, bu kitabı okuyan tüm kardeşlerimden uygun gördükleri tüm yorum ve notları bize sunmada cömert davranmalarını ümit ediyorum.Kişi tek başına azdır, kardeşleriyle birlikte çoktur.

Allah Teâlâ'ya en güzel isimleri ve üstün sıfatlarıyla niyazda bulunarak bu kitabın faydalı olmasını, benim bu amelimi vech-i kerimi için yapılmış halis bir amel kılmasını, risâlenin yazarına ve bana bol sevap vermesini, Firdevs-i A'lâda bizleri nebiler, sıddıklar ve şehitlerle bir araya getirmesini niyaz ederim. O Mevla'mız bütün bunlara kadirdir. Salât ve selâm, Muhammed'e, O'nun âile halkının ve ashabının üzerine olsun.

Abdülaziz b. Davud el-Fayiz

21.05.1415 h.   Zülfi

1.DERS

Fatiha ve Kısa Sûreler

Zilzal sûresinden başlayarak, Nas sûresine kadar mahreçli/doğru bir şekilde harfler yerli yerinden çıkararak ezber yaptırılır ve anlaşılacak şekilde âyetler şerh edilir.

Allâme Şeyh Abdülaziz b. Baz -rahimehullah-, Allah Teâlâ onu İslâm'a ve müslümanlara faydalı kılsın ve ecrini bol versin- "Ümmet İçin Önemli Dersler" adlı risâlesinin birinci dersinde şöyle demektedir:

"Gücü oranında her müslümanın Fatiha ve kısa süreleri ezberlemesi gerekir.Zira Fatiha sûresini ezberlemek her müslümanın üzerine farzı ayındır. Çünkü Fatiha okunmayan namaz kabul olmaz. Bu manada Muhammed Mustafa -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sahih hadisler rivâyet olunmuştur.

Bu sûreleri öğretecek öğretmenin aşağıdaki metodu izlemesi gerekir:

Birinci aşama: Okuma bilmeyenlere telkin/sözlü tekrarlama yoluyla öğretim.

İkinci aşama: Öğrenciler okuma biliyorlarsa, kıraatlerinin düzeltilmesi.

Üçüncü aşama: Öğrencilere bu sûrelerin ezberletilmesi. Ezberletme işlemi şu yöntemler izlenilerek yapılabilir:

- Öğretmen âyetleri yavaş bir tilavetle okur. Daha sonra öğrencilerden kendisiyle birlikte sûre ezberlenene kadar tekrarlamalarını ister. Ardından âyetleri karşısındaki öğrencilerin seviyesine uygun, anlaşılır bir şekilde açıklar ve bu âyetlerle ilgili bazı hükümlere değinir. Örneğin, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu hadisinden dolayı Fatiha sûresini okumak namazın erkânındandır.

"Fatiha okumayan kimsenin namazı yoktur."[1]

[1] Buhârî, el-Ezân, (723), Müslim, es-Salâ, (394), Tirmizî, es-Salâ, (247), Nesaî, el-İftitah, (911), Ebu Davûd, es-Salâ, (822), İbn Mâce, İkâmetu's-Salâti ve's-Sünnetu fîyhâ, (837), Ahmed, (5/313), Dârimî, es-Salâ, (1242).

Daha sonra öğretmen, bu ümmetin selef âlimleri tarafından üzerinde icma/sözbirliği edilmiş olan; Allah Teâlâ'nın isim ve sıfatlarına îmân etmek gerektiği konusunu açıklar.

Onlar, Allah Teâlâ'nın kendisinin ve elçisi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ispat ettiği isimleri ispat eder,nefyedip, reddettiklerini de nefyederler.Bu meselede tahrif[1], teşbih[2], temsil[3] ve tekyif[4] yoluna girmezler.

Öğrencilere şunu da öğretir: İbadet Allah Teâlâ'nın sevip, razı olduğu tüm gizli ve açık söz ve fiilleri kapsayan genel bir isimdir.

Öğretmenin Fatiha sûresinde açıklaması gereken bazı hususlar vardır.Bunlar: Yapılan bir ibâdete şirk bulaşırsa o ibâdeti ifsat edip, bozar.Müslüman kimsenin daima hesap gününü hatırlaması gerekir. Kişinin sürekli bu günü aklında tutup, hatırlaması ibâdetlerini zamanında yapmasına ve haram olan şeylerden sakınmasına yardımcı olur.

Öğretmen diğer sûrelerin açıklamasını da bu yöntemi izleyerek yapar. Güzel bir şekilde kıraatlerini düzeltir, ezberletir ve şerh eder.

Allah Tealâ en iyi bilendir.

---

[1] **Tahrif**: Nasları lafız ve mana bakımından değiştirip, açık manalarına değil, uzak olan zayıf bir ihtimalin olduğu manalara hamletmektir. (Çeviren)

[2] **Teşbih**: Bir şeyin diğer bir şeye benzediğini ileri sürmektir. (Çeviren)

[3] **Temsil**: Bir şeyin diğer bir şeye her yönden benzediğini ileri sürüp, aynısı olduğunu söylemektir. (Çeviren)

[4] **Tekyif**: Sıfatların nasıllılığını girip, mahiyetleri hakkında konuşmaktır. (Çeviren)

2. DERS

Allah'tan başka hak ilâh olmadığına, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şâhitlik etmek:

Öğretmen, Lâ ilâhe illâllah kelimesini şartlarıyla birlikte açıklar.

Kelime-i Tevhidin manası şöyledir:

Lâ İlâhe: Allah dışında ibâdet olunan bütün ilâhları inkâr/red ederim.

İllâllah: Ortağı olmadan ibâdeti yalnızca Allah'a ispat eder/yaparım.

Müellif -rahimehullah- bu bölümde Allah'tan başka hak ilâh olmadığına, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna dair şahitlik etmeyi zikretmiştir.

Bununla ilgili olarak şunları söyleyebiliriz:

Birincisi: Kelime-i şehâdetin önemi:

Kelime-i şehâdet; İslâm dîninin ilk rüknü, esasıdır. İbn Ömer -radıyallahu anhuma- Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şöyle dediğini rivâyet etmiştir:

"İslam beş şey üzerine bina edilmiştir; Allah'tan başka hak ilâh olmadığına, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şahitlik etmek, namazı ikâme etmek, zekât vermek, Ramazan orucunu tutmak, güç yetirip, yol bulan kimsenin Allah'ın evini haccetmesi."[1][2]

Kelime-i Tevhid; dînin esası, korunaklı kalesi, kulun ilk bilip itikat etmesi gereken farzıdır. Bütün amellerin kabul olması, onu dil ile söyleyip gereğince amel etmeye bağlıdır.

İkincisi: Kelime-i şehâdetin anlamı:

Allah'tan başka hak mabud/ibâdet olunan yoktur. Bu kelimenin anlamını; Allah'tan başka yaratıcı ve rızık veren yoktur, diye açıklamak kesinlikle doğru değildir. Zira;

---

[1] Buhârî, el-İmân, (8), Müslim, el-İmân, (16), Tirmizî, el-İmân, (2609), Nesaî, el-İmânve Şeraiuhu, (5001), Ahmed, (2/93),

[2] Buhârî, Müslim, İmam Ahmed ve Tirmizî rivayet etmiştir.

- Kureyşli kâfirler Allah Teâlâ'dan başka rızık verenin olmadığını kabul ediyorlardı. Ne var ki onların bu anlamı kabul etmeleri, kendilerine hiçbir fayda vermedi. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- onlardan Lâ ilâhe illâllah demelerini isteyince bunu şiddetle reddettiler. Bizler bu çağda Lâ ilâhe illâllah deyip, bu kelimenin anlamını bilmeyen insanları görünce gerçekten çok şaşırıyoruz. Hem bu kelimeyi söylüyorlar, hem de Allah ile birlikte velilere, mezarlara yalvarıp yakarmaktadırlar. Bununla birlikte onlar: "Biz de tevhid ehli, muvahhitleriz" diyorlar.

Üçüncüsü: Kelime-i şehâdetin rükünleri:

Kelime-i şehâdetin iki temel rüknü vardır:

Birincisi: (Lâ ilâhe) diyerek nefyetmek/inkâr etmek

İkincisi: (İllâllah) diyerek ispat etmek.

(Lâ ilâhe) Allah Teâlâ'nın dışındaki şeylerden tüm ulûhiyetin nefyedilmesidir. (İllâllah) hiçbir ortağı olmadan ulûhiyetin yalnızca Allah için ispat edilmesidir.

Dördüncüsü: Lâ ilâhe illâllah kelimesinin faziletleri:

Bu kelimenin birçok fazileti vardır. Allah katında yeri çok büyüktür. Kim bu kelimeyi sıdk ile söylerse, Allah Teâlâ onu cennetine sokar. Kim de yalan yere söylerse, dünyada canını ve malını korur. Âhiret gününde ise hesabı Allah'a kalmıştır. Onun hakkındaki hüküm münafıkların hükmüdür. Bu kelime, dil ile söylenmesi çok kolay, mizanda ise çok ağır, harfleri az, kısa ve öz bir kelimedir.

Bu kelimenin birçok faziletleri vardır. Hafız İbn-i Receb -rahimehullah-, "Kelimetu'l-İhlâs" adlı risâlesinde bununla ilgili birçok fazileti delilleriyle birlikte zikretmiştir. Bunlar şöyledir:

- Bu kelime cennetin karşılığıdır. Kimin dünyadan ayrılmadan önceki son sözü Lâ ilâhe illâllah olursa, cennete girer. Bu kelime ateşten kurtulmak, mağfiret olunmayı hak etmek, en güzel hasenat, günahların silinmesi, Allah -azze ve celle-'ye giden yoldaki perdeyi kaldırmaktır. Allah bu sözü söyleyen kimseyi tasdik eder. Bu söz, nebilerin söylemiş olduğu en faziletli kelime, en

faziletli zikir ve en faziletli ameldir. Karşılığı kat kat verilen, köle azat etmeye denk olan kelimedir.Şeytandan korunmak, kabirdeki korkudan ve mahşerin dehşetinden güvende olmaktır.Kabirlerinden dirilip,kalkınca müminlerin şiarıdır. Bu kelime, onu söyleyen kimseye cennetin sekiz kapısını açar ve bu kimse dilediği kapıdan girer. Bu kelimenin bazı hakları vardır. Bunları yerine getirme hususunda eksik davrananlar bundan dolayı ateşe girseler de nihayetinde oradan çıkacaklardır.[1]

Beşincisi: Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna dair şâhitlik etmek, O'na îmân etmeyi gerektirir:

Bu, O'nun haber verdiklerini tasdik etmek, emrettiklerini yerine getirerek O'na itaat etmek, yasakladıklarından kaçınmak, emir ve yasaklarını tazim etmek, kimsenin sözünü onun sözünün önüne geçirmemeyi gerekli kılar.

Altıncısı: Kim, Allah'tan başka hak ilâh olmadığına, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in- O'nun kulu ve elçisi, İsâ -aleyhisselâm-'ın da Allah'ın kulu, elçisi ve Meryem'e ilkâ edilen "ol" kelimesi ve O'nun katından bir ruh olduğuna, cennetin hak, cehennemin de hak olduğuna şâhitlik ederse, bu kimsenin ameli ne olursa olsun, Allah onu cennete koyar. Bununla ilgili Ubade b. Samit -radıyallahu anh-, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den bir hadis rivâyet etmiştir.

Lâ ilâhe illallah kelimesinin şartları:

İlim, cehâletin zıddıdır.

Yakîn, şek ve şüphenin zıddıdır.

İhlâs, şirkin zıddıdır.

Sıdk, yalanın zıddıdır.

Muhabbet, buğz ve nefretin zıddıdır.

İnkıyâd/boyun eğmek, terkin zıddıdır.

Kabûl, reddin zıttıdır.

---

[1] Bkz, Lâ ilâhe İllallâh, Şeyh Salih el-Fevzan.

Allah'tan başka ibâdet olunanları reddetmek/inkâr etmek.

Âlimler, Kelime-i tevhidin yedi, bazıları ise -yazarın burada zikrettiği gibi- sekiz şartının olduğunu söylemişlerdir:

Birincisi: İlim

Kul tek ibâdet olunacak hak ilâhın Allah olduğunu, O'ndan başkasına yapılan ibâdetin batıl olduğunu bilir ve bunun gereği ile amel ederse, işte bu kelimenin anlamını bilmiş olur.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Bil ki, Allah'tan başka hak ilâh yoktur."[1]

"Ancak bilerek hakka şehâdet edenler başka."[2]

Nebi -sallallahu aleyhi ve selem- de bu konuda şöyle buyurmuştur:

"Kim lâ ilâhe İllallah'ı ilim üzere bilip, ölürse cennete girer."[3]

İkincisi: Yakîn

Bu kelimeyi söyleyen kimse,kalbiyle yakîn ile bilerek, tek hak ilâhın Allah Teâlâ olduğuna, onun dışındakilere yapılan ibâdetin batıl olduğuna itikat etmesidir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Onlar, sana indirilene ve senden önce indirilene îmân ederler; âhiret gününe de yakîn ile îmân ederler."[4]

Ebu Hureyre -radıyallahu anh-'den- rivâyet olunduğu üzere Nebi -sallallahu aleyhi ve selem- şöyle buyurdular:

"Bu duvarın arkasında kalbinden yakîn ile lâ ilâhe İllallah'a şehâdet eden herkesi cennet ile müjdele."[1],[2]

---

[1] Muhammed, 19
[2] Zuhrûf, 86
[3] Müslim, el-İmân, (26), Ahmed, (1/69).
[4] Bakara, 4.

Üçüncüsü: Kabûl

Kulun, bu kelimenin tüm gereklerini kalp ve dil ile kabul etmesidir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Allah'a îmân ettik deyin, bize de indirilene (îmân ettik deyin)."[3]

Dördüncüsü: İnkiyâd/Boyun eğmek

Kul bu büyük kelimenin gösterdiği her şeye boyun eğer. İnkiyâd, teslim olmak, boyun eğmektir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Muhsin olarak yüzünü Allah'a teslim eden ve İbrahim'in hanif dinine uyandan daha güzel dini olan kimdir?"[4]

"Kim de yüzünü, muhsin olarak Allah'a teslim ederse, en sağlam kulpa sıkıca tutunmuş olur."[5]

Beşincisi: Sıdk

Kulun, îmânında Allah'a karşı sadık olmasıdır. İtikadında, sözlerinde ve davetinde sadık olmasıdır.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Ey İman edenler! Allah'tan sakının/takvalı olun ve sadıklarla beraber olun."[6]

Altıncısı: İhlâs

Kul hiçbir şey bulaştırmadan bütün amellerini, söz ve fiillerini Allah'ın yüzü ve rızası için yapması demektir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

---

[1] Müslim, el-İmân, (31).
[2] Bkz; es-Silsiletu's-Sahîha, el-Elbânî, c,3, s:127.
[3] Bakara, 136.
[4] Nisa, 125.
[5] Lokman, 22.
[6] Tevbe, 119.

"Kendilerine sadece dini halis kılarak Allah'a ibâdet etmeleri emir olundu."[1]

Ebu Hureyre -radıyallahu anh-'den rivâyet olunduğu üzere Nebi -sallallahu aleyhi ve selem- şöyle buyurmuştur:

"Kalbinden ihlâs ile lâ ilâhe illallah diyen, kıyâmet günü benim şefaatimle insanların en bahtiyarı olacaktır."[2]

Yedincisi: Muhabbet

Kulun bu kelimeyi, işaret ettiklerini ve gereklerini sevmesi, Allah Teâlâ ve elçisini sevmesidir. Allah Teâlâ ve elçisine olan muhabbetini her sevgilinin sevgisinden üstün tutmasıdır.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"İnsanlardan bazıları Allah'ın dışında eşler/denkler edinirler de onları Allah'ı sevdikleri gibi severler.Îmân edenlerin Allah'a olan sevgileri daha şiddetlidir."[3]

Sekizincisi: Allah dışında ibâdet edilenleri inkâr etmek

Nebi -sallallahu aleyhi ve selem- şöyle buyurmuştur:

"Kim lâ ilâhe illallah der ve Allah dışında ibâdet edilenleri inkâr ederse, malı ve kanı haram olur. Hesabı Allah'a kalmıştır."[4]

---

[1] Beyyine, 5.
[2] Buhârî, el-İlm, (99), Ahmed, (2/373).
[3] Bakara, 165.
[4] Müslim, el-İmân, (23).

3. DERS

Îmânın rükünleri:

Îmânın rükünleri;Allah'a,meleklerine, kitaplarına, elçilerine, âhiret gününe, hayır ve şerri ile birlikte her şeyi Allah'ın takdir ettiğine îmân etmektir.

Bu rükünlerin delili meşhur Cebrail hadisidir. Cebrail, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e îmân nedir diye sorduğunda:

"Allah'a, meleklerine, kitaplarına, elçilerine, ahiret gününe, hayır ve şerri ile birlikte kadere îmân etmendir" diye cevap vermiştir."[1]

Birincisi: Allah'a îmân etmek

Allah'a îmân, şu dört hususu içerir:

1.Allah'ın varlığına îmân etmek:

Allah Tealâ'nın varlığına fıtrat, akıl, din ve duyular delildir.

Her canlı kendisini bir yaratıcının yarattığına dair daha önceden bir eğitime ve düşünceye ihtiyaç duymadan fıtratı gereği îmân eder.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- -sallallahu aleyhi ve selem- şöyle buyurmuştur:

"Her doğan çocuk (İslâm) fıtratı üzere doğar. Ancak babası ve annesi onu sonradan Yahudi yahut Hıristiyan ya da Mecusi yapar."[2]

Allah'ın var olduğuna akıl şu şekilde delil olur. Geçmişte ve gelecekte yaşamış bütün canlıları yoktan var edip, yaratan bir yaratıcının olması kaçınılmazdır. Zirâ bu canlıların kendi kendilerini yaratıp, var etmeleri mümkün değildir. Tesadüf yoluyla da bu asla mümkün olamaz.

Allah'ın varlığına din şu şekilde delil olur. Bütün semavî kitaplar Allah'ın varlığını haber vermektedir. Bu kitapların en faziletlisi ve en büyüğü olan

---

[1] Müslim, el-İmân, (8), Tirmizî, el-İmân, (2610), Nesaî, el-İmân ve Şeraiuhu, (4990), Ebu Davûd, es-Sünne, (4695), İbn Mâce, el-Mukaddime, (63), Ahmed, (1/27).

[2] Buhârî, el-Cenâiz, (1292), Müslim, el-Kader, (2658), Tirmizî, el-Kader, (2138), (4990), Ebu Davûd, es-Sünne, (4714), Ahmed, (2/275), Mâlik, el-Cenâiz, (569).

Kuran-ı Kerim de bunu haber vermektedir. Gönderilmiş bütün elçiler ve onların sonuncusu ve önderi olan Muhammed -sallallahu aleyhi ve selem- bu hakikati beyan etmiştir.

Duyu ve hissin Allah'ın varlığına delil oluşu şu iki şekilde olur:

Birincisi: Biz, duâ edenin duâsına icabet olunduğunu ve başı sıkışanların yardıma mazhar oluşunu görmekteyiz.

İşte bu Allah'ın varlığının kesin bir delilidir.

İkincisi: Elçilere verilen mucizelerdir. İnsanlar bu mucizeleri görmüş ve duymuşlardır. Bu mucizeler âlemde bir yaratıcının, yönetip, çekip çevirenin tasarruf sahibi olanın varlığına işaret eder. O da Allah'tır.

2.Allah'ın Rububiyetine îmân etmek:

Allah Teâlâ'nın tek başına Rab olduğuna, ortağı bulunmadığına ve O'ndan başka yardım edenin olmadığına îmân etmektir. Rab; yaratmanın, mülkün ve işlerin tümüyle kendisinde olan demektir. Allah'tan başka yaratıcı, mâlik yoktur.

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

"Bilesiniz ki, yaratmak da emretmek de O'na mahsustur."[1],

"Allah, geceyi gündüzün içine sokar, gündüzü de gecenin içine sokar. Güneş ve ayı da emri altına almıştır. Her biri belirtilmiş bir süreye kadar akıp gider. İşte (bütün bunları yapan) **Rabbiniz Allah'tır. Mülk O'nundur. O'nu bırakıp da kendilerine taptıklarınız ise, bir çekirdeğin incecik zarına bile sahip olamazlar."**[2]

3. Allah Teâlâ'nın ulûhiyetine îmân etmek:

Tek hak ilâh'ın Allah Teâlâ olduğuna, O'nun hiçbir ortağının bulunmadığına îmân etmektir. İlâh kelimesinin manası| Me'luh yani muhabbetle ve tazimle mabud/ibâdet olunandır.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

---

[1] A'raf, 54.
[2] Fâtır, 13.

"İlahınız bir tek ilâhtır. O'ndan başka ilah yoktur. O, rahmandır, rahimdir."[1]

"Hiç şüphesiz, Nuh'u elçi olarak kavmine gönderdik. Dedi ki: Ey kavmim! Yalnızca Allah'a ibâdet edin, sizin O'ndan başka hak ilâhınız yoktur."[2]

4. Allah Teâlâ'nın isim ve sıfatlarına îmân etmek:

Allah Teâlâ'nın kendi hakkında kitabı Kuran-ı Kerim de ve elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in de sünnetinde ispat ettiği isim ve sıfatları O'na yaraşır bir şekilde tahrif, ta'til, tekyif ve temsil etmeden ispat etmektir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"O'nun hiçbir benzeri yoktur. O her şeyi işitendir, görendir."[3]

Allah'a îmân etmenin faydaları:

1- Allah'ı birlemek tahkik edilmiş olur. Böylece kalp O'ndan başkasına korku ve ümit ederek bağlanmaz.O'ndan başkasına ibâdet edilmez.

2- En güzel isimleri ve üstün sıfatları gereği Allah Teâlâ'ya tazim edilir ve O'na duyulan muhabbet kemale erer.

3- Allah Teâlâ'nın emrettiklerini yerine getirip, yasakladıklarından kaçınmak ile O'na yapılan ibâdet tahkik edilmiş olur.

İkincisi: Meleklere îmân

a-Meleklerin tanımı:

Nurdan yaratılmış, Allah Teâlâ'ya ibâdet eden, bizim için gayb âlemi olan mahlûklardır. Rububiyet ve ulûhiyet hususlarında hiçbir şeye sahip değillerdir. Allah Teâlâ onları nurdan yaratmıştır. Bütün emirlerine tam bir teslimiyet gösterir ve bu emirleri yerine getirmekte son derece metanetli varlıklardır. Onların sayısı o kadar çoktur ki bunu ancak Allah bilir.

---

[1] Bakara, 163.
[2] A'raf, 59.
[3] Şura, 11.

b-Meleklere îmân dört hususu içerir:

1- Varlıklarına îmân etmek.

2- İsimleri bize bildirilenlerin isimlerine îmân etmek. Örneğin Cebrail -aleyhisselâm-. İsimleri bize bildirilmeyenlere ise genel olarak îmân ederiz.

3- Bize bildirilen vasıflarına îmân etmek.

4- Bize bildirilen ve onların Allah'ın emriyle yerine getirdikleri görevlere îmân etmek. Örneğin ölüm anında ruhları alan ölüm meleğinin bu görevle sorumlu olduğuna îmân etmek.

Üçüncüsü: Kitaplara îmân

Bunlar,Allah Teâlâ'nın yarattıklarına rahmet ve hidâyet rehberi olsun,onlarla dünya ve âhiret saadetine kavuşsunlar diye elçileri aracılığıyla indirdiği kitaplardır.

Kitaplara îmân, şu hususlara îmân etmeyi gerektirir:

1- Bu kitapların gerçekten Allah Teâlâ katından indiğine îmân etmek.

2- İsimlerini bildiklerimize isimleriyle îmân etmek. Örneğin Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e indirilen kitabın Kur'an, Musa -aleyhisselâm-'a indirilen kitabın da Tevrat olduğuna îmân etmek.

3- İçinde haber verilen haberlerin doğru olduğuna îmân etmek. Örneğin, Kur'an-ı Kerim'in ve değiştirilmeye ve tahrife uğramamış geçmiş kitaplardaki bölümlerin haber verdiklerine îmân etmek.

4- Bu kitaplardaki nesh/iptal olunmamış ahkâm ile amel etmek. Hikmetini ister anlayalım, isterse anlamayalım, bütün bu hükümlere rıza gösterip teslim olmak. Geçmişte gönderilmiş bütün kitaplar, Kur'an-ı Kerim'in gelmesiyle nesh/iptal olmuştur.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"(Ey elçi!) **Sana da bu hak kitabı** (Kur'an'ı),**kendinden önceki kitapları hem tasdikçi, hem onlar üzerine bir şâhid olarak indirdik.**"[1]

---

[1] Mâide, 48.

Kitaplara îmân etmenin faydaları:

1- Böylece kul, Allah Teâlâ'nın kullarına önem verdiğini anlar. Çünkü Allah Teâlâ her kavme kendilerini hidâyete ulaştıracak bir kitap göndermiştir.

2- Kul, Allah Tealâ'nın gönderdiği şeriatta ne kadar çok hakîm/hikmetli olduğunu bilir. Zira her bir kavme onların durumuna uygun bir şeriat göndermiştir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"Sizden her biriniz için bir şeriat ve bir yol koyduk."**[1]

Dördüncüsü: Rasûllere (elçilere) îmân

Rasûl, kendisine bir şeriat vahyedilen ve onu tebliğ etmekle emir olunan elçiye denir. Rasûllerin ilki Nuh, sonuncusu da Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'dir. Hiçbir ümmet yoktur ki, Allah Teâlâ kendilerine özel bir şeriatla gelen bir rasûl ya da kendinden önce gelmiş olan rasûlün şeriatıyla onu yenilemek için gönderilmiş bir Nebi göndermiş olmasın.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Şüphesiz biz her ümmete, "Yalnız Allah'a ibâdet edin ve tağuttan sakının" (diye tebliğ etmesi için) **bir elçi gönderdik."**[2]

"İçinde bir uyarıp korkutucu (rasûl) **gelip geçmemiş hiçbir topluluk yoktur."**[3]

Rasûller, Âdemoğlundan olup, yaratılmış insanlardır. Rubûbiyyet ve ulûhiyet hususlarında hiçbir şeye sahip değillerdir.Rahmete muhtaç olmaları, ölümü tatmaları, yeme ve içmeye ihtiyaç duymaları gibi bakımlardan aynı bizim gibi insanî özelliklere sahiptirler.

---

[1] Mâide, 48.
[2] Nahl, 36.
[3] Fâtır, 24.

Rasûllere îmân etmek şu hususları içerir:

1- Allah tarafından kendilerine gönderilen risâlet haktır. Onlardan birine gönderilen risâleti inkâr eden, bütün rasûlleri inkâr etmiş gibi olur.

Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

"Nuh'un kavmi (bütün) **rasûlleri yalanladı."**[1]

2- İsimleri bize bildirilen rasûllerin isimlerine îmân etmek. Örneğin, Muhammed, İbrahim, Mûsa, İsâ ve Nûh -aleyhimusselâm- gibi. Bu adı geçen rasûller Ulû'l-azm elçilerdir. İsimleri bize bildirilmeyen rasûllere genel olarak îmân ederiz.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Andolsun, senden önce de rasuller gönderdik. Onlardan sana kıssalarını anlattığımız kimseler de var, sana bildirmediğimiz kimseler de."[2]

3- Onlarla ilgili bizlere ulaşan haberlere inanmak.

4- Rasûllerin sonuncusu olan Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in getirdiği din ile amel etmek.

Rasûllere îmân etmenin faydaları:

1- Böylece Allah'ın kullarına karşı ne kadar çok merhametli olduğu ve onlara önem verdiği anlaşılır. Zira insanlara doğru yolu göstermeleri için elçiler göndermiştir. Bu elçiler onlara Allah Teâlâ'ya nasıl ibâdet edeceklerini beyan edip, açıklamışlardır.

2- Bundan dolayı Allah Teâlâ'ya çokça şükretmek.

3- Rasûllere muhabbet beslemek. Onları tazim edip, yaraşır bir şekilde senada bulunmak.Çünkü onlar Allah tarafından gönderilmiş elçiler olup, Allah Teâlâ'ya hakkıyla ibâdet eden, tebliğde bulunan ve nasihat eden kimselerdir.

---

[1] Şu'arâ, 105

[2] Mü'min, 78.

Beşincisi: Âhiret gününe îmân etmek

Âhiret günü, Allah Teâlâ'nın insanları öldükten sonra hesap ve karşılık için tekrardan diriltip, göndereceği kıyâmet günüdür. Âhiret günü denmesinin sebebi ise artık kendisinden sonra dünyada yaşanacak gün yoktur.

Âhiret gününe îmân etmek şu hususları içerir:

1- Yeniden dirilişe îmân etmek.Yeniden dirilip, gönderilmek haktır. Kur'an, sünnet ve müslümanların icma/söz birliği ile sabit olmuştur.

2- Hesap ve karşılığın verileceğine îmân etmek. Kul böylece yaptıklarına karşılık hesaba çekilir ve karşılığını alır. Bu mesele, Kur'an, sünnet ve müslümanların icma/söz birliği ile sabittir.

3- Cennet ve cehenneme îmân etmek. Burası insan ve cinlerin gireceği ebedi yerlerdir.

Aşağıda belirtilen şu hususlar da âhiret gününe îmân etmek kapsamındadır:

1- Kabir sorgusu.

2- Kabir azabı ya da nimeti

Âhiret gününe îmân etmenin faydaları:

1- Allah Teâlâ'nın bu gün için hazırladığı cezadan dolayı günâh işlemekten ve günâhlara karşı rıza göstermekten son derece korkup endişe etmek.

2- Bu günde verilecek karşılıktan ötürü, itaat edip, amel etmek ve çok hırslı olmak.

3- Âhiret yurdunun nimet ve güzel karşılıklarına bakıp, onları ümit ederek, dünya da elde edilemeyen şeylere karşı mümin kimsenin teselli olması.

Altıncısı: Kadere îmân etmek

Kader, hikmeti gereğince ezeli ilmine göre olacak her olayın Allah Teâlâ tarafından takdir edilmesidir.

Kadere îmân etmek şu hususları gerektirir:

1- Allah Tealâ'nın her şeyi ezelde ve ebette genel olarak ve bütün ayrıntılarıyla bildiğine îmân etmek. Allah'ın bu ilmi hem kendi fiilleri, hem de kulların fiilleriyle ilgilidir. Bütün bunları ilmiyle bilir.

2- Allah Teâlâ'nın bütün bunları Levh-i Mahfuz'da[1] yazdığına îmân etmek.

3- Bütün olanlar ancak Allah Teâlâ'nın dilemesi ile olur. İster bu kendi fiilleri ile, ister yaratılmışların fiilleri ile olsun durum aynıdır.

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

"Rabbin, dilediğini yaratır ve seçer."[2]

4- Tüm kâinat zat, sıfat ve hareketleriyle Allah Teâlâ tarafından yaratılmıştır.

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

"Allah, her şeyin yaratıcısıdır. Her şey üzerine vekil de O'dur."[3]

Kadere îmân etmenin çok büyük faydaları vardır. Bunlar:

1- Kul sebepleri yaparken Allah Teâlâ'ya güvenip, o sebeplere bel bağlamaz. Aksine her şeyin Allah Teâlâ tarafından bir kaderle yaratıldığını bilir.

2- İnsan istediğini elde edip, başardığında kendini beğenmez. Çünkü Allah Teâlâ'nın takdir ettiği bir nimet elde edildiğinde bunun Allah tarafından olduğunu bilir. Kişinin kendisini beğenmesi onu bu nimete şükretmekten alıkoyar.

---

[1] Allah Teâlâ bu iki hususla ilgili olarak şöyle buyurmaktadır: **"Bilmez misin ki Allah, gökte ve yerde ne varsa hepsini bilir. Muhakkak bunlar bir kitaptadır** (Levh-i Mahfuz'dadır)**."** Hac,70. Sahih-i Müslim'de rivayet olunduğu üzere Abdullah b. Amr b. As -radıyallahu anhuma- şöyle demiştir: **"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem'i- şöyle derken işittim; 'Allah tüm yaratılmışların kaderlerini yer ve gökleri yaratmadan elli bin sene önce yaratmıştır."**

[2] Kasas, 68.

[3] Zümer, 62.

3- Yer ve göklerin mülkünün sahibi Allah Teâlâ bir şey takdir ettiğinde insan başına gelen bu olaya karşı psikolojik olarak huzur ve mutluluk içinde olur. Çünkü Allah'ın takdir ettiği her şey mutlaka olacaktır.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Yeryüzünde vuku bulan ve sizin başınıza gelen herhangi bir musibet yoktur ki, biz onu yaratmadan önce, bir kitapta yazılmış olmasın. Şüphesiz bu, Allah'a göre kolaydır. Böylece elinizden çıkana üzülmeyesiniz ve Allah'ın size verdiği nimetlerle şımarmayasınız. Çünkü Allah, kendini beğenip böbürlenen kimseleri sevmez."[1]

Kader konusunda iki topluluk sapkınlığa düşmüştür:

1- Cebriye: Kul kendi fiillerinde mecburdur.Kendine ait ne bir iradesi, ne de güç ve kudreti vardır.

2- Kaderiye: Kul kendi fiillerinde, irade ve kudret bakımından bağımsızdır.Allah Teâlâ'nın dileme ve kudretinin kulların fiillerinde hiçbir etkisi yoktur.[2]

Bu mezhep, Allah Teâlâ'nın mahlûkatı yaratmadan önce ilmiyle bilip, takdir etmesini inkâr etmektedir. Her iki topluluğun sahip oldukları bu görüşleri son derece batıldır.

---

[1] Hadid, 22-23.

[2] Bkz: Şerh-u Usuli'l-İmân, Şeyh Muhammed b. el-Useymîn

4. DERS

TEVHİDİN KISIMLARI

1- Ulûhiyet Tevhidi
2- Rububiyet Tevhidi
3- İsim ve Sıfatlar Tevhidi

Tevhidin tanımı: Allah Teâlâ'yı ibâdette birlemektir. Üç kısma ayrılır.

1-Rububiyet Tevhidi:

Allah Teâlâ'nın yaratmada, rızık vermede, çekip çevirip idare etmede bir olduğunu bilip, buna itikat etmektir.Tevhidin bu kısmını müşrikler bile ikrar edip kabul etmişlerdir. Ne var ki, onların bu kabulleri kendilerine hiçbir fayda sağlamadığı gibi, İslam dinine de sokmamıştır.

Bunun delili ise Allah Teâlâ'nın şu âyetidir:

"Onlara kendilerini kimin yarattığını soracak olursan, "Allah" derler."[1]

2-İsim ve Sıfatlar Tevhidi:

Allah Teâlâ'nın, kendisini kitabı Kuran'da ve elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinde vasıf ettiği tüm sıfatları, O'nun azamet ve celâline yaraşır bir şekilde ispat etmektir. Tevhidin bu kısmını bazı müşrikler ikrar edip kabul etmişler, diğer bazı müşrikler de inat ve cehaletlerinden dolayı inkâr etmişlerdir.

3-Ulûhiyet Tevhidi:

Ortak koşmadan ibâdetin hepsini yalnızca Allah'a halis kılarak yapmaktır.

Bu ibâdet türlerinin bazıları şunlardır:

Muhabbet, korku, recâ/ümit, tevekkül, dua. Müşriklerin inkâr ettiği tevhidin kısmı budur.[2]

---

[1] Zuhruf, 87.
[2] El-Cami'ul-Feriyd Lil-Es'ileti ve'l-Ecvibeti alâ Kitabi't-Tevhîd, s:9.

Şirkin Kısımları:

Şirk üçe ayrılır:

1- Büyük Şirk
2- Küçük Şirk
3- Gizli Şirk

Büyük şirk:

Yapılan tüm amelleri boşa çıkarır. Sahibinin ebedi olarak cehenneme sokar.

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

"Eğer onlar da Allah'a şirk koşsalardı yapmakta oldukları (bütün) **amelleri elbette boşa giderdi."**[1]

"Müşriklere, kendi küfürlerine şahitlik ederken Allah'ın mescitlerini imâr etmek düşmez. Onların bütün yaptıkları ameller boşa çıkmıştır. Onlar ateşte ebedi kalıcılardır."[2]

Büyük şirk üzere ölen bir kimseyi Allah Teâlâ asla affetmez.Cennet ebediyen kendisine haram olur.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Allah, kendisine şirk koşulmasını asla bağışlamaz; bundan başkasını, (günahları) **dilediği kimse için bağışlar.",**

"Kim Allah'a şirk koşarsa, artık, Allah ona cenneti muhakkak haram kılmıştır. Onun barınağı da ateştir. Zâlimler için hiçbir yardımcı yoktur."[3]

Bazı büyük şirk olan ameller şunlardır:

Ölülere ve putlara yalvarıp yakarmak, onlardan yardım ve medet beklemek, onlar için adak adamak ve onlar için kurban kesmek.

---

[1] En'âm, 88.
[2] Tevbe, 17.
[3] Mâide, 72.

Küçük Şirk:

Kuran ve sünnette kendisi hakkında şirk olduğu beyan edilen, ancak büyük şirk türünden olmayan şirktir. Amelleri riya ile yapmak, başkasının adına yemin etmek, Allah ve falanca ne dilerse demek.

Nitekim Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-:

"Sizin için en çok korkup, endişe duyduğum şey küçük şirktir. Diye buyurdu. Kendisine o sorulunca, riyadır diye cevap verdi."[1]

Yine Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Kim Allah dışında bir şeyle yemin ederse, şüphesiz şirk koşmuştur."[2]

Yine Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bir hadisinde şöyle buyurmuştur:

"Kim, Allah'tan başkası adına yemîn ederse, kâfir veya müşrik olur."[3]

"Allah ve falanca diledi (oldu) **demeyin. Ancak** (önce) **Allah diledi sonra falanca diledi** (oldu) **deyin."**[4]

Küçük Şirk kişiyi dinden çıkartmadığı gibi sahibini de ebedi olarak cehenneme sokmaz. Ancak tevhidin kemâline aykırıdır ve onu zedeler.

---

[1] Ahmed, 5/428. Bu hadisi İmam Ahmed, Taberanî, Beyhakî, Mahmud b. Lebiyd el-Ensarî -radıyallahu anh-'den- ceyyid bir isnat ile rivâyet etmişlerdir. Ayrıca Taberanî bu hadisi Mahmud b. Lebiyd el-Ensarî'den O da Rafi b. Hudeyc'den, O da Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet etmiştir.

[2] Buhârî, el-Eymân ve'n-Nûzûr, (6271), Müslim, el-Eymân, (1646), Tirmizî, en-Nûzûr ve'l-Eymân, (1533), Nesaî, el-Eymân ve'n-Nûzûr (3763), Ebu Davûd, el-Eymân ve'n-Nûzûr, (3249), İbn Mâce, el-Keffârat, (2094), Ahmed, (1/47), Mâlik, en-Nûzûr ve'l-Eymân, (1037), Dârimî, en-Nûzûr ve'l-Eymân, (2341). İmam Ahmed, Ömer b. Hattab -radıyallahu anh-'dan- sahih bir isnatla rivâyet etmiştir.

[3] Buhârî, el-Edeb, (5757), Müslim, el-Eymân, (1646), Tirmizî, en-Nûzûr ve'l-Eymân, (1535), Nesaî, el-Eymân ve'n-Nûzûr (3766), Ebu Davûd, el-Eymân ve'n-Nûzûr, (3251), İbn Mâce, el-Keffârat, (2094), Ahmed, (2/69), Mâlik, en-Nûzûr ve'l-Eymân, (1037), Dârimî, en-Nûzûr ve'l-Eymân, (2341).

[4] Ebu Davûd, el-Edeb, (4980), Ahmed, (5/393), Ebu Davûd, Huzeyfe b. el-Yemân -radıyallahu anh-'dan sahih bir isnatla rivâyet etmiştir.

Gizli Şirk:

Bununla ilgili delil, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet olunan şu hadistir.

"Ben sizin için benim katımda Mesih-i Deccal'den daha çok korku duyduğum şeyi haber vereyim mi?" (Sahabe)**?**

-Elbette, Ey Allah'ın elçisi' dediler.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

"Bu gizli şirktir. Kişi kalkıp namaz kılar da, kendisine bakan birisini görüp, fark edince namazını itina ile süsleyerek kılmaya koyulur."[1]

Büyük ve küçük olarak şirki iki kısma ayırmamız da mümkündür. Gizli şirk ise hem büyük, hem de küçük şirki kapsar. Münafıkların içinde bulundukları büyük şirk başka bir bakımdan gizli şirktir. Çünkü münafıklar batıl itikatlarını gizleyip, müslüman olduklarını gösterirler. Bunu hem riya olarak, hem de kendi canlarını korumak için yaparlar. Gizli şirk, küçük şirki de kapsar. Nitekim Mahmud b. Lebiyd el-Ensarî' ve Ebu Said'in rivâyet ettikleri hadisler bu hususlarla ilgilidir.

Başarı Allah'tandır.

---

[1]), İbn Mâce, ez-Zühd, (4204), Ahmed, (3/30). Bu hadisi İmam Ahmed müsnedinde Ebu Said el-Hudri- Radiyallahû anhû'den rivâyet etmiştir.

5. DERS

İslam'ın Rükünleri:

İslam'ın rükünleri beştir:

1- Allah'tan başka hak ilâh olmadığına, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şahitlik etmek.
2- Namazı ikame etmek.
3- Zekat vermek.
4- Ramazan orucunu tutmak.
5- Yoluna gücü yetenin Beytullah'ı haccetmesi

Yazar -rahimehullah- tevhid ve şirkin kısımlarını zikredip bitirdikten sonra İslam'ın beş rüknüne yer vermiştir. Ebu Abdurrahman Abdullah b. Ömer b. Hattab -radıyallahu anhuma-'nın rivâyet ettiği sahih bir hadiste şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i- şöyle söylerken işittim:

"İslam beş şey (esas) **üzerine bina edilmiştir. Allah'tan başka hak ilâh olmadığına,Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in- O'nun kulu ve elçisi olduğuna şahitlik etmek, namazı ikame etmek, zekât vermek, haccetmek, Ramazan orucu tutmak."**[1]

"Beş şey üzerine" sözündeki beş sayısı müzekker/eril olarak gelmiştir. Burada beş esas, kast edilmektedir. Bir başka rivâyette: Beş sayısı müennes/dişil olarak gelmiştir. Yani beş rüknü vardır anlamına gelir.

Bu hadiste Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- İslâm dinini beş direk üzere kurulmuş bir binaya benzetmiştir. Bu binanın direksiz olması asla düşünülemez. İslâm dininin geri kalan diğer kısımları ise bu binanın tamamlayıcı unsurları gibidir.

Allah'tan başka hak ilâh olmadığına, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in- O'nun kulu ve elçisi olduğuna şâhitlik etmek ile Allah ve elçisine îmân etmek kast edilmektedir. Müslim'in rivâyetinde ise, "Allah'ı tevhid etmek"

---

[1] Buhârî, el-İmân, (8), Müslim, el-İmân, (16), Tirmizî, el-İmân (2609), Nesaî, el-İmân ve Şeraiuhû, (5001), Ahmed, (2/93).

diğer bir rivâyette, "Allah'ı tevhid etmek, O'nun dışında ibâdet olunanları reddetmek" lafızları bulunmaktadır.

"Namazı ikame etmek":

Sahih Müslim'de Cabir -radıyallahu anh-'den- rivâyet olunan bir hadiste Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Kişi ile şirk ve küfür arasında namazın terk edilmesi vardır."[1]

Yine Muaz b. Cebel -radıyallahu anh-'den- rivâyet olunan bir hadiste Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"İşin başı İslâm, direği de namazdır."[2]

Abdullah b. Şakik şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ashâbı, namaz dışındaki hiçbir amelin terk edilmesini küfür olarak görmezlerdi."

"Zekât vermek":

Zekât vermek İslâm dininin üçüncü rüknüdür.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Namazı ikame edin ve zekât verin."[3]

"Halbuki onlara ancak, dini yalnız O'na has kılarak ve hanifler olarak sadece Allah'a ibâdet etmeleri, namaz kılmaları ve zekât vermeleri emrolunmuştu. İşte bu dosdoğru dindir."[4]

"Ramazan orucunu tutmak."

Oruç tutmak, İslâm dininin dördüncü rüknüdür.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

---

[1] Müslim, el-İmân, (82), Tirmizî, el-İmân (2620), Ebu Davûd, es-Sünne, (4678), İbn Mâce, İkâmetu's-Salati ve's-Sünnetû fîyhâ, (1078), Ahmed, (3/370), Dârimî, es-Salât, (1233).

[2] Tirmizî, el-İmân (2616), İbn Mâce, el-Fiten, (3973), Ahmed, (5/231). Tirmizî rivayet etmiş ve "Hasen, Sahih bir hadistir demiştir."

[3] Bakara, 43.

[4] Beyyine, 5.

"Ey îmân edenler! Oruç sizden önce gelip geçmiş ümmetlere farz kılındığı gibi size de farz kılındı. Umulur ki takvalı olursunuz/sakınırsınız."[1]

"Hacca gitmek"

Hacca gitmek, İslâm dîninin beşinci rüknüdür.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Yoluna gücü yetenlerin o evi haccetmesi, Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır.[2]

İslam dininin rükünlerini anlatan bu hadis çok önemli bir hadistir.[3]

[1] Bakara, 183
[2] Âl-i İmrân, 97.
[3] Bkz: Erkânu'l-İslam, Şeyh Abdulcabbar el-Carullah -rahimehullah-, s:7-8.

6. DERS

Namazın Şartları:

Namazın şartları dokuzdur:

Müslüman olmak, akıl, temyiz/ayırt etmek, hadesten taharet,necasetten taharet,avretin örtülmesi,vaktin girmesi, kıbleye dönmek ve niyet etmek.

Yazar 5. derste İslam'ın rükünlerini zikredip sıraladıktan sonra, 6. derste namazın şartlarını zikretmesi çok yerinde olmuştur. Çünkü namaz, Kelime-i şehâdetten sonra İslâm dîninin en önemli rüknüdür. Namaz ibâdeti, ancak şartları yerine geldikten sonra sahih olur. Bu sebeple bu dersin burada gelmesi çok yerinde olmuştur.

Müslüman olmak, akıl sahibi olmak ve temyiz/ayırt etmek: Kâfirin ameli batıl olduğu için namazı sahih değildir. Deli olan kimse de mükellef değildir.Küçük çocuk da böyledir. Zira **"Çocuklarınıza yedi yaşındayken namazı emredin"**[1] hadisinin mefhumundan bu anlaşılmaktadır.

Dördüncü Şart: Güç dâhilinde taharet/abdest almak. Bunun delili Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in- şu hadisidir:

"Allah abdestsiz namazı kabul etmez."[2]

Beşinci Şart: Namaz vaktinin girmesi.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Güneşin sarkmasında (öğle vaktinde) **namazı kıl."**[3]

İbn-i Ömer -radıyallahu anh-ma- şöyle demiştir:

"Namazın belli bir vakti vardır. Allah bunu bir şart olarak koymuştur. Namaz ancak vaktin girmesi ile sahih olur."

---

[1] Ebu Davûd, es-Salât, (495), Ahmed, (2/187).

[2] Müslim, et-Tahara, (224), Tirmizî, et-Tahara, (1), İbn Mâce, et-Tahara ve sünenihâ, (272), Ahmed, (2/51).

[3] İsrâ, 78.

İbn-i Ömer'den rivâyet olunan bu hadis az sonra gelecek olan rivâyetin bir bölümüdür.

Cebrail -aleyhisselâm-, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e imamlık yapıp beş vakit namaz kıldırmış sonra da şöyle demiştir:

"**Bu ikisi arasındaki** (başlangıç ve bitiş arasındaki vakit namaz) **vaktidir.**"[1]

Altıncı Şart: Güç dâhilinde teni göstermeyen bir elbiseyle avreti örtmek.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"**Ey Âdemoğulları! Her namazda ziynetinizi giyinin.**"[2]

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- de şöyle buyurmuştur:

"**Allah buluğa ermiş kadının namazını ancak örtü ile kabul eder.**"[3]

Ayrıca Selem b.el-Ekva' -radıyallahu anh-'dan rivâyet olunan bir hadiste o şöyle demiştir:

"**Ey Allah'ın elçisi! Ben ava çıkıyorum. Tek bir elbise ile namaz kılıyorum, dedim. O'da, Evet** (olur)**. Ancak bu elbiseyi dikenle de olsa ilikle**"[4] diye cevap verdi.

Avretini örtmeye gücü yettiği halde çıplak olarak bir kimsenin kıldığı namaz batıldır. Bununla ilgili olarak İbn-i Abdil-Berr icma/söz birliği olduğunu nakletmiştir.

Yedinci Şart: Namaz kılınan yerin, elbiselerin ve bedenin necasetten uzak tutulması gerekir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

"**Elbiseni ter temiz tut.**"[1]

---

[1] Bu hadisi Ahmed ve Nesâî rivayet etmişlerdir.

[2] A'râf, 31

[3] Tirmizî, et-Salât, (377), Ebu Davûd, (641), İbn Mâce, et-Tahara ve Sünenihâ, (655), Ahmed, (6/259).

[4] Nesâî, el-Kıble, (765), Ebu Davûd, (632), Ahmed, (4/54). Tirmizî bu hadise sahih demiştir.

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- Esmâ -radıyallahu anhâ-'ya hayız/adet kanı ile ilgili olarak şöyle buyurmuştur:

"Onu su ile ovuşturup kazı, sonra (üzerine) **su dökerek yıka ve böylece** (o elbiselerle) **namazını kıl."**[2]

Sekizinci Şart: Kıbleye yönelmek.

Allah Tealâ şöyle buyurmuştur:

"Artık yüzünü Mescid-i Haram tarafına çevir."[3]

Dokuzuncu Şart: Niyet etmek.

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Ameller ancak niyetlerledir (geçerli olur). [4]

Böylece namazın şartları tamamlanmış oldu.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.[5]

---

[1] Müddesir, 4.

[2] Buhârî, el-Vudû, (225), Müslim, et-Tahara, (291), Tirmizî, et-Tahara, (138), Nesâî, et-Tahara, (293), Ebu Davûd, et-Tahara, (361), İbn Mâce, et-Tahara ve sünenihâ, (629), Ahmed, (6/345), Mâlik, et-Tahara, (126), Dârimî, et-Tahara, (772).

[3] Bakara, 144

[4] Buhârî, Bed'ul-Vahy, (1), Müslim, el-İmara, (1907), Tirmizî, Fedailu'l-Cihâd, (1647), Nesâî, et-Tahara, (75), Ebu Davûd, et-Talak, (2201), İbn Mâce, ez-Zühd, (4227), Ahmed, (1/43), Mâlik, et-Tahara, (126), Dârimî, et-Tahara, (772).

[5] Bkz: Menâru's-Sebiyl, (1/70-79).

7. DERS

Namazın Rükünleri:

Namazın on dört tane rüknü vardır.

Gücü yetenin kıyamda/ayakta durması, iftitah/ başlangıç tekbiri, Fatiha sûresini okumak, rükû yapmak, rükûdan sonra başı kaldırıp iyice doğrulmak, yedi uzuv üzere secde etmek, secdeden kalkıp doğrulmak, iki secde arasında oturuş yapmak, bütün bu fiilleri Ta'dîl-i erkân ile yapmak,rükünleri sıraya riâyet ederek yapmak,son teşehhüd ve son teşehhüd oturmak, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât getirmek ve (sağa ve sola) selam vermek.

Sayın hocamız yazar -rahimehullah- geçen derste namazın şartlarından bahsetmişti. Çünkü namazın şartları namazdan önce gelir. Bu bölümde ise rükünleri zikretmiştir. Rükünlerin burada ele alınması çok yerinde olmuştur.Çünkü rükünler namaz içinde yapılır.

Birinci Rükün: Gücü yetenin kıyamda/ayakta durması.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Allah'a gönülden boyun eğerek namaza ayakta durun."[1]

İmrân -radıyallahu anh-'dan rivâyet olunan hadiste Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Ayakta namaz kıl."[2]

İkinci Rükün: İftitah/başlangıç tekbiri.

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Namazın anahtarı (namaza giriş) **abdest,** (namaz içinde konuşmak veya yemek-içmek gibi yapılması yasak olan söz ve fiilleri) **haram kılan şey, tekbîr getirmektir. O şeyleri helal kılan** (namazdan çıkış) **ise, selam vermektir."**[1]

---

[1] Bakara, 238.

[2] Buhârî, el-Cum'a, (1066), Tirmizî, es-Salat, (371), Nesâî, Kıyamu'l-Leyl ve Tetavvu'u'n-Nehar, (1660), Ebu Davûd, es-Salat, (952), İbn Mâce, İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (1231), Ahmed, (4/36).

Ayrıca Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- namazını Ta'dîl-i erkâna göre kılmayan bir adama şöyle demiştir: **"Namaza kalktığın zaman, güzelce abdest al, sonra kıbleye yönel ve ardından tekbir al."**[2]

Üçüncü Rükün: Fatiha sûresini okumak.

Ubade b. es-Sâmit -radıyallahu anh-'dan rivâyet olunan bir hadiste Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Fatihatu'l-Kitabı okumayanın namazı yoktur."[3]

Dördüncü Rükün: Rüku yapmak.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Ey îmân edenler! Rükû edin"[4]

İmam Buhârî ve Müslim'in Ebu Hureyre -radıyallahu anh-'den rivâyet ettikleri bir hadiste, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- namazını Ta'dîl-i erkâna göre kılmayan adama şöyle demiştir:

"Sonra rükû et ve organların yatışıncaya kadar rükûda kal."[5]

Beşinci Rükün: Rükûdan sonra başı kaldırıp, iyice doğrulmak.

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- namazını Ta'dîl-i erkâna göre kılmayan bir adama şöyle demiştir:

"Sonra başını kaldırarak iyice doğrul!"[1]

---

[1] Tirmizî, et-Tahara, (3), Ebu Davûd, et-Tahara, (61), et-Tahara ve Sünnehâ, (275), Ahmed, (1/123), Dârimî, (687). Bu hadisi Nesâî dışında beş hadis imamı rivâyet etmiştir. İmam Tirmizî bu hadis ile ilgili olarak, "bu konuda rivâyet olunan en sahih hadistir" demiştir.

[2] Buhârî, el-İst'i'zan, (5897), Müslim, et-Salât, (397), Tirmizî, et-Salât, (303), Nesâî, el-İftitah, (884), Ebu Davûd, et-Salât, (856), İbn Mâce, İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (629), Ahmed, (2/437).

[3] Buhârî, el-Ezân, (723), Müslim, es-Salât, (394), Tirmizî, es-Salât, (303), Nesâî, el-İftitah, (884), Ebu Davûd, es-Salât, (856), İbn Mâce, , İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (837), Ahmed, (3/313), Darimî, es-Salât, (1242).

[4] Hacc, 78.

[5] Buhârî, el-Ezân, (724), Müslim, es-Salât, (397), Tirmizî, es-Salât, (303), Nesâî, el-İftitah, (884), Ebu Davûd, es-Salât, (856), İbn Mâce, , İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (1060), Ahmed, (2/437).

Ayrıca beş hadis imamı Ebu Mesud -radıyallahu anh-'dan nakille Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den şöyle dediğini rivâyet etmişlerdir:

"Rükû ve secdeden (başını kaldırıp) **sırtını doğrultmayanın namazı olmamıştır."**[2]

Altıncı Rükün: Yedi uzuv üzerine secde etmek.

Bunun delili şu hadistir:

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Yedi kemik (uzuv) üzerine secde etmekle emrolundum:

Bunlar; alın, burun, iki el, iki diz ve iki ayağın kenarları (parmak uçları)**dır, dedi ve eliyle** (bu uzuvları) **işaret etti."**[3]

Yedinci Rükün: İki secde arasında oturmak.

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- namazını Ta'dîl-i erkâna göre kılmayan bir adama şöyle demiştir:

"Sonra başını kaldır ve organların yatışıncaya kadar otur."[4]

Yine Aişe -radıyallahu anhâ- şöyle demiştir:

"Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- başını secdeden kaldırdığı zaman, sırtı dümdüz oturmadan, ikinci defa secdeye gitmezdi."[5]

Sekizinci Rükün: Secdeden kalkıp, doğrulmak.

---

[1] Buhârî, el-Ezân, (760), Müslim, es-Salât, (397), Tirmizî, es-Salât, (303), Nesâî, el-İftitah, (884), Ebu Davûd, es-Salât, (856), İbn Mâce, , İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (1060), Ahmed, (2/437).

[2] Tirmizî, es-Salât, (256), Nesâî, el-İftitah, (1027), Ebu Davûd, es-Salât, (855), İbn Mâce, , İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (830), Ahmed, (4/119), Darimî, es-Salât, (1327).

3 Buhârî, el-Ezân, (779), Müslim, es-Salât, (490), Tirmizî, es-Salât, (273), Nesâî, et-Tatbîk, (1097), Ebu Davûd, es-Salât, (889), İbn Mâce, , İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (884), Ahmed, (1/280), Darimî, es-Salât, (1319).

[4] Buhârî, el-Ezân, (760), Müslim, es-Salât, (397), Tirmizî, es-Salât, (303), Nesâî, el-İftitah, (884), Ebu Davûd, es-Salât, (856), İbn Mâce, , İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (1060), Ahmed, (2/437).

[5] Müslim, es-Salât, (498), Ebu Davûd, es-Salât, (783), İbn Mâce, , İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (893), Ahmed, (6/194).

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- namazını Ta'dîl-i erkâna göre kılmayan bir adama şöyle demiştir:

"Sonra başını kaldır ve organların yatışıncaya kadar otur."[1]

Dokuzuncu Rükün: Bütün bu fiilleri Ta'dîl-i erkân ile yapmak.

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- namazını Ta'dîl-i erkâna göre kılmayan bir adama şöyle demiştir:

"Sonra rükû et ve organların yatışıncaya kadar rükûda kal."[2]

Ve yine Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- namazını Ta'dîl-i erkân ile kılar ve şöyle derdi:

"Beni nasıl namaz kılıyorken görüyorsanız, siz de öyle namazınızı kılın."[3]

Onuncu Rükün: Sıraya riâyet etmek.

On birinci ve On ikinci Rükün: Son teşehhüd ve selâm için oturmak.

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle demiştir: "

Biriniz namazda (teşehhüt için) oturduğu vakit şöyle söylesin:

((اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ، وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلاَمُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ. أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.))

52- "Bütün tâzimler, ibâdetler ve güzel sözler ancak Allah içindir. Ey nebi! Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun. Selâm, bizim ve Allah'ın salih kullarının üzerine olsun.Allah'tan başka hak ilah olmadığına

---

[1] Buhârî, el-Ezân, (724), Müslim, es-Salât, (397), Tirmizî, es-Salât, (303), Nesâî, el-İftitah, (884), Ebu Davûd, es-Salât, (856), İbn Mâce, , İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (1060), Ahmed, (2/437).

[2] Buhârî, el-Ezân, (724), Müslim, es-Salât, (397), Tirmizî, es-Salât, (303), Nesâî, el-İftitah, (884), Ebu Davûd, es-Salât, (856), İbn Mâce, , İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (1060), Ahmed, (2/437).

[3] Buhârî, el-Ezân, (605).

şehâdet ederim. Ve yine Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şehâdet ederim."[1]

On üçüncü Rükün: Son teşehhüdde Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât getirmek.

Ka'b b. Ucra -radıyallahu anh-'dan rivâyet olunan bir hadiste sahabe, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e nasıl salât getireceklerini sorarlar. O da şöyle söylemelerini buyurur:

((اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اَللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.))

"Allahım! İbrahim'i ve İbrahim'in âilesini meleklerinin yanında methettiğin gibi, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i ve Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in âilesini de meleklerinin yanında methet. Şüphesiz ki sen, çok övülensin, şeref sahibisin. Allahım! İbrahim'i ve İbrahim'in âilesini mübârek kıldığın gibi, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i ve Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in âilesini de mübarek kıl.Şüphesiz sen, çok övülensin, şeref sahibisin."[2]

On dördüncü Rükün: Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât getirmek ve (sağa ve sola) selam vermek:

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

---

[1] Buhârî, el-İst'i'zan, (5876), Müslim, et-Salât, (402), Tirmizî, en-Nikâh, (1105), Nesâî, es-Sehv, (1298), Ebu Davûd, es-Salât, (968), İbn Mâce, İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (899), Ahmed, (1/428), Darimî, es-Salât, (1340).

[2] Buhârî, Ehadiysu'l-Enbiya, (3190), Müslim, es-Salât, (406), Tirmizî, es-Salât, (483), Nesâî, es-Sehv, (1288), Ebu Davûd, es-Salât, (976), İbn Mâce, İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (904), Ahmed, (4/244), Darimî, es-Salât, (1342).

"Namazın anahtarı (namaza giriş) **abdest,** (namaz içinde konuşmak veya yemek-içmek gibi yapılması yasak olan söz ve fiilleri) **haram kılan şey,tekbîr getirmektir. O şeyleri helal kılan** (namazdan çıkış) **ise, selam vermektir."**[1]

Ayrıca Âişe -radıyallahu anhâ- Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in namazını anlatırken şöyle demiştir:

"Namazını selâm vererek bitirirdi. Selâm, namazdan çıkmak için meşrû kılınmıştır. Selâm vermek, namazın sonu ve bitişinin alametidir."[2]

---

[1] Tirmizî, et-Tahara, (3), Ebu Davûd, et-Tahara, (61), et-Tahara ve Sünnehâ, (275), Ahmed, (1/123), Dârimî, (687). Bu hadisi Nesâî dışında beş hadis imamı rivâyet etmiştir. İmam Tirmizî bu hadis ile ilgili olarak, "bu konuda rivâyet olunan en sahih hadistir" demiştir.

[2] Bkz: es-Selsebil fî-Marifeti't-Delil, 1/146-148, Neylu'l-Me'arib fî-Tehzibî Şerhî Umdeti't-Talib, 1,2/166, el-Mulahasu'l-Fıkhî, 1/89-92.

8. DERS

Namazın farzları:

Namazın sekiz tane farzı vardır.

Bunlar:İftitah/başlangıç tekbiri dışında kalan tekbirler, İmam veya tek başına kılanın, "Semiallahu limen hamideh" demesi, "Rabbenâ ve leke'l-hamd" demek, rükû'da bir defa, "Subhâne Rabbiye'l-Azîm" demek, secdede bir defa, "Subhâne Rabbiye'l-A'lâ" demek, iki secde arasında, "Rabbi'ğfirli" demek, birinci teşehhüd ve birinci teşehhüd için oturmak.

Yazar -rahimehullah- namazın rükünlerini zikredip saydıktan sonra bu derste namazın farzlarına geçmiştir. Önce rükünleri sonra da farzları ele almıştır. Çünkü rükünler farzlardan önce gelir ve yapılması daha önemlidir. Farzlardan biri sehven terk edilecek olsa bu eksiklik sehiv secdesi ile telâfi edilebilir.Ne var ki, rükünler böyle değildir. Terk edilmesi durumunda namaz bâtıl olur. Sehven ya da bilerek terk edilmesinin sonuca bir etkisi yoktur.Bu durumda namaz bâtıldır.

Namazın birinci farzı : İftitah/başlangıç tekbiri dışında kalan tekbirler farzdır. İftitah/başlangıç tekbiri ise daha önce geçtiği gibi namazın rükünlerindendir.

Bunun delili,Abdullah b.Mesud -radıyallahu anh-'un rivâyet ettiği şu hadistir:

"Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'i her kalkış ve eğilişlerinde, kıyam ve oturuşlarında tekbir getirirken gördüm."[1]

İkinci Farz: İmam veya tek başına kılan kimsenin, "Semiallahu limen hamideh" demesi.

Bunun delili, Ebu Hureyre -radıyallahu anh-'ın rivâyet ettiği şu hadistir:

"Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- namaz kılmak için kalktığı zaman tekbir alırdı. Ardından rükûya giderken tekbir alırdı. Sırtını rükûdan kaldırıp doğrulttuğu zaman 'Semiallahu limen hamideh' der, tam olarak doğrulup, durduğu vakit 'Rabbenâ ve leke'l-hamd' derdi.[2]

Üçüncü Farz: 'Rabbenâ veleke'l-Hamd' demek.

Dört ve Beşinci Farz: Rükuda bir defa 'Subhâne Rabbiye'l-Azîm", secdede bir defa, "Subhâne Rabbiye'l-A'lâ" demek.

Huzeyfe -radıyallahu anh-'den şöyle demiştir:

"Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- rükusunda 'Subhâne Rabbiye'l-Azîm", secdesinde de "Subhâne Rabbiye'l-A'lâ" derdi."[3]

Altıncı Farz:İki secde arasında 'Rabbi'ğ-Firlî' demek.

Huzeyfe -radıyallahu anh-'den şöyle demiştir:

"Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- iki secde arasında 'Rabbi'ğ-Firlî-Rabbi'ğ-Firlî'[4] derdi."

Yedinci Farz: Birinci Teşehhüd

---

1 Tirmizî, es-Salât, (253), Nesâî, es-Sehv, (1319), Darimî, es-Salât, (1249). Bu hadisi Ahmed, Nesâî ve Tirmizî rivâyet etmiştir. Tirmizî bu hadisin sahih olduğunu söylemiştir.

[2] Buhârî, el-Ezân, (770), Müslim, es-Salât, (392), Tirmizî, es-Salât, (254), Nesâî, el-İftitah, (1023), Ebu Davûd, es-Salât, (836), İbn Mâce, , İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (860), Ahmed, (2/454).

[3] Müslim, Salâtu'l-Musafiriyn ve Kasruhâ, (772), Tirmizî, es-Salât, (262), Nesâî, et-Tatbiyk, (1133), Ebu Davûd, es-Salât, (871), İbn Mâce, , İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (888), Ahmed, (5/398), Darimî, es-Salât, (1306). Bu hadisi beş hadis imamı rivâyet etmiştir. Tirmizî bu hadise sahih demiştir.

[4] Nesâî, et-Tatbiyk, (1133), İbn Mâce, , İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (897), Darimî, es-Salât, (1324). Nesâî ve İbn Mâce rivâyet etmiştir.

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

“Namaz kılmak için kalktığında Allahu Ekber de. Sonra Kur’an’dan bildiğin, kolayına gelen bir yeri oku. Namazın ortasında (ilk teşehhüd için) **oturduğun zaman organların yerli yerine dönecek şekilde otur ve sol ayağını yere döşeyip yay.”**[1]

Sekizinci Farz: İlk teşehhüd için oturmak.

Abdullah b. Mes’ud -radıyallahu anh- şöyle dedi:

“Her iki rekatta bir oturduğunuz vakit, ‘et-Tahiyyatu lillâhi’ okuyun.”[2]

Ayrıca Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- öğle namazının ilk teşehhüdü için oturmayı unutmuş, bunun yerine namazın sonunda selâm vermeden önce sehiv secdesi yapmıştır.[3]

---

[1] Tirmizî, es-Salât, (302), Nesâî, et-Tatbiyk, (1136), Ebu Davûd, es-Salât, (856), Ahmed, (4/340), Darimî, es-Salât, (1329).

[2] Tirmizî, es-Salât, (289), Nesâî, et-Tatbiyk, (1163), Ahmed, (1/437).

[3] Bkz: Menâru’s-Sebiyl, 1/87-89.

9. DERS

Teşehhüdün Açıklaması

Teşehhüdde şu duâlar okunur:

((اَلتَّحِيَّاتُ لِلّهِ، وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلاَمُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ. أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.))

"Bütün tâzimler, ibâdetler ve güzel sözler ancak Allah içindir. Ey nebi! Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun.Selâm, bizim ve Allah'ın salih kullarının üzerine olsun.Allah'tan başka hak ilah olmadığına şehâdet ederim. Ve yine Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şehâdet ederim."[1]

((اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اَللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.))

"Allahım! İbrahim'i ve İbrahim'in âilesini meleklerinin yanında methettiğin gibi, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i ve Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in âilesini de meleklerinin yanında methet. Şüphesiz sen, çok övülensin, şeref sahibisin. Allahım! İbrahim'i ve İbrahim'in âilesini mübârek

[1] Buhâri, Bkz. Feth'ul-Bâri (1/13); Müslim (1/301).

kıldığın gibi, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i ve Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in âilesini de mübarek kıl.Şüphesiz sen; çok övülensin, şeref sahibisin."[1]

Namaz kılan kişi son teşehhüdde bu duâların ardından cehennem azabından, kabir azabından, hayat ve ölümün fitnesinden ve Deccal'in fitnesinden Allah'a sığınır.

Daha sonra dilediği duaları yapar. Bu konuda Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet olunan duâların seçilmesi yerinde olur.

Bu dualardan bazıları şunlardır:

((اَللَّهُـمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ.))

"Allahım! Seni zikretmek, sana şükretmek ve sana güzelce ibâdet etmekte bana yardım et."[2]

((اَللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْماً كَثِيراً، وَلاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ، فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَ ارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.))

"Allahım! Ben nefsime çok zulmettim. Günahları ancak sen bağışlarsın.Katından bir mağfiretle beni bağışla ve bana merhamet eyle.Şüphesiz ki sen, çok bağışlayan ve çok merhamet edensin."[3]

Abdullah b. Mesûd -radıyallahu anh- şöyle dedi:

"Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bize doğru yönelerek şöyle buyurdu:

'Biriniz namaz kıldığı zaman;

---

[1] Buhâri, Bkz. Fethu'l-Bâri (6/408).

[2] Ebu Dâvud (2/86); Nesâi (3/53); Elbâni,"hadis sahihtir" der. Bkz. Sahih-i Ebî Dâvud (1/284).

[3] Buhâri (8/168); Müslim (4/2078).

((اَلتَّحِيَّاتُ لِلّهِ، وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلاَمُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ. أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.))

Okusun ve ardından hoşuna giden duâ seçerek duâda bulunsun."[1]

Teşehhüdde okunan duânın zikredildiği rivâyetler arasında en sahih olan, Abdullah b. Mesûd -radıyallahu anh-'dan rivâyet olunan bu hadistir.

Ebû Mes'ud el-Bedri'den şöyle dedi:

"Beşîr bin Sa'd şöyle dedi:

"Ya Rasûlallah, Allah bize sana salât getirmemizi emrediyor. Sana nasıl salâvat getirelim?

Rasulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kısa bir süre sessiz kaldı.

Sonra şöyle buyurdu:

((اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اَللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.))

"Allahım! İbrahim'i ve İbrahim'in âilesini meleklerinin yanında methettiğin gibi, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i ve Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in âilesini de meleklerinin yanında methet. Şüphesiz sen, çok övülensin, şeref sahibisin. Allahım! İbrahim'i ve İbrahim'in âilesini mübârek kıldığın gibi, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i ve Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in âilesini de mübarek kıl.Şüphesiz sen; çok övülensin, şeref sahibisin.

Selam ise bildiğiniz gibidir." Diye buyurdu.[1]

---

[1] Buhârî, el-İst'i'zan, (5876), Müslim, et-Salât, (402), Tirmizî, es-Salât, (289), Nesâî, es-Sehv, (1298), Ebu Davûd, es-Salât, (968), İbn Mâce, İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (899), Darimî, es-Salât, (1340).

Ebu Hureyre -radıyallahu anh- şöyle dedi:

"Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

Biriniz teşehhüdde bulunduğu vakit, dört şeyden Allah'a sığınıp şöyle desin:

((اَللَّهُـمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَـا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ.))

"Allahım! Kabir ve cehennem azabından, hayat ve ölüm fitnesinden ve Mesih Deccâl fitnesinin şerrinden sana sığınırım."[2]

Bu hadis, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât getirdikten sonra selâmdan önce Allah'a sığınıp duâ etmenin meşrû olduğunu gösterir.

Ebu Bekir -radıyallahu anh-'dan rivâyet olunduğuna göre, o Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e gelerek şöyle demiştir:

"Bana namazda okuyacağım bir duâ öğret."

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- de ona şu duâyı okumasını emretti:

((اَللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْماً كَثِيراً، وَلاَ يَغْفِرُ الذُّنُـوبَ إِلاَّ أَنْـتَ، فَـاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَ ارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.))

"Allahım! Ben nefsime çok zulmettim. Günahları ancak sen bağışlarsın. Katından bir mağfiretle beni bağışla ve bana merhamet eyle.Şüphesiz ki sen, çok bağışlayan ve

çok merhamet edensin."[1]

[1] Müslim, es-Salât, (405), Tirmizî, Tefsiru'l-Kur'an, (3220), Nesâî, es-Sehv, (1285), Ebu Davûd, es-Salât, (979), Ahmed, (4/119), Mâlik, en-Nidâ Li'salât, (398), Darimî, es-Salât, (1343).

[2] Buhâri (2/102); Müslim (1/412). Lafızlar, Müslim'e âittir.

Bu hadis, namazda mutlak olarak duâ edilebileceği konusunda bir delildir. Yapılacak olan bu duânın yeri teşehhüd ve Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salâttan ve dört şeyden Allah'a sığınılmasından sonradır.

Zirâ Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-, Abdullah b. Mes'ud -radıyallahu anh-'dan rivâyet olunan hadiste şöyle buyurmuştur:

"Ardından hoşuna giden duâyı seçerek duâda bulunsun."[2]

Bu hadis namazda kendisiyle ilgili bir delilin bulunduğu duâların okunabileceğini ifade ettiği gibi, genel olarak duâ edilebilineceğinin de bir delilidir. Ancak bu duâ dînen yasaklanmış bir duâ olmamalıdır.

Bir rivâyette:

"Sonra dileyip, istediği dua ile niyazda bulunsun."[3] lafzı geçmektedir.

[1] Buhârî, el-Ezân, (799), Müslim, ez-Zikr ve'd-Duâ ve't-Tevbe, ve'l-İstiğfar, (2705), Tirmizî, ed-Da'avat, (3531), Nesâî, es-Sehv, (1302), İbn Mâce, ed-Duâ, (3835), Ahmed, (4/1).

[2] Buhârî, el-İst'i'zan, (5876), Müslim, et-Salât, (402), Tirmizî, es-Salât, (289), Nesâî, es-Sehv, (1298), Ebu Davûd, es-Salât, (968), İbn Mâce, İkametu's-Salati ve's-Sünnetu Fîyhâ, (899), Darimî, es-Salât, (1340).

[3] Müslim, es-Salât, (402), Nesâî, es-Sehv, (1298), Ebu Davûd, es-Salât, (968), Darimî, es-Salât, (1340). (el-Mecmu'atu'l-Celîle, s: 79-80.)

10. DERS

Namazın sünnetleri:

1- (İlk tekbirden sonra) İstiftah duâsını okumak

2- Kıyamda sağ el avucu, sol elin üzerine, göğüs üzerine koymak.

3- Elleri parmaklar birbirine bitişik olacak şekilde ilk tekbirde, rükûya varırken, rükûdan kalkarken ve ilk oturuştan üçüncü rekâta kalkarken omuz veya kulakların hizasına kadar kaldırmak.

4- Rükû ve secde duâlarını birden fazla söylemek.

5- Rükûdan kalktıktan sonra "Rabbenâ ve leke'l-hamd" duâsının devamını okumak.

6- İki secde arasında söylenen duâyı birden fazla söyleyip, mağfiret talebinde bulunmak.

7- Rükû esnasında başın sırt hizasında tutulması.

8- Secde halinde pazıların yanlardan, karnın da uyluklardan uzak tutularak yapılması.

9- Secde halindeyken dirseklerin yerden kaldırılması.

10- İki secde arasında ve ilk teşehhüdde sol ayağı yayıp üstüne oturmak, sağ ayağı ise dik tutmak.

11- Son teşehhütte ise sağ ayağı yine dik tutup, teverrük[1] yapmak.

12- İlk teşehhütte "Salli" ve "Bârik" duâlarını okumak.

---

[1] Teverrük, kişinin namazda kalçasını yere salıverip, sol oturak üzerine oturması, sağ ayağını dikip, sol ayağını sağ yandan dışarı çıkarmasıdır. (Mütercim)

13- Son teşehhüdde duâ okumak.

14- Sabah namazı ile akşam ve yatsı namazlarının ilk iki rekâtlarında kıraati sesli olarak yapmak.

15- Öğle ve ikindi namazının son iki, akşam namazının son rekâtında ve yatsı namazının son iki rekâtında kıraati sessiz olarak yapmak.

16- Fatiha sûresinden sonra Kur'an-ı Kerim'den âyet ya da sûre okumak.

Yukarıda zikredilen sünnetlerin dışında kalan, diğer sünnetlere de riâyet edilmedir.

Namazın sünnetleri ikiye ayrılır:

1- Kavli sünnetler

2- Fiili sünnetler

Bu sünnetleri yazar -rahimehullah- kitabın metninde ele alarak zikretmiştir.Namaz kılan kişinin bu sünnetleri yapması zorunlu değildir. Ne var ki bu sünnetlerin tümünü veya bir kısmını yerine getirmesinde sevap ve ecir vardır. Diğer sünnetlerde hüküm ne ise, burada da aynıdır. Terk edene bir günah yazılmaz. Ancak müslümana bu sünnetleri yapmak yaraşır. Nebimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Benden sonra hayatta kalanlarınız birçok ihtilâflar görecektir. O zaman benim sünnetime ve hidâyet üzere olan Râşid halifelerin sünnetine sarılın."[1]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

[1] Tirmizî, el-İlm, (2676), İbn Mâce, el-Mukaddime, (44), Ahmed, (4/126), Darimî, el-ükaddime, (95).

11. DERS

Namazı bozan haller:

Namazı bozan şeyler sekiz tanedir. Bunlar:

1- Bilerek, aklı başında olarak ve kast ederek konuşmak. Unutarak ve bozacağını bilmeden konuşmak namazı bozmaz.

2- Gülmek.

3- Yemek yemek.

4- İçecek içmek.

5- Avret mahallinin açılıp gözükmesi.

6- Namaz esnasında peş peşe ihtiyaç olmayan hareketlerde bulunup, çokça hareket etmek.

7- Abdestin bozulması.

Yazar -rahimehullah- namazın şartları, rükünleri, farzları ve kavli-fiili sünnetlerini ele aldıktan sonra bu bölümde de namazı bozan durumları zikretmiştir ki, müslüman, namazı bozan bu hallerden uzak durabilsin.

Namazı bozan haller sekiz tanedir:

1- Bilerek, aklı başında olarak ve kasten konuşmak. Unutarak ve bozacağını bilmeden konuşmak namazı bozmaz.

Zeyd b. el-Erkam şöyle demiştir:

"Bize namazda susmak ve konuşmamak emrolundu."[1]

---

[1] Buhârî, Müslim ve diğer hadis alimleri rivayet etmişlerdir.

2- Gülmek.

İbn-i Münzir şöyle demiştir:

"Gülmenin namazı bozduğu konusunda âlimlerimiz icma etmişlerdir/söz birliğine varmışlardır."

3, 4- Yemek yiyip, içecek içmek.

İbn-i Münzir şöyle demiştir:

"Görüşlerinin bize ulaştığı tüm âlimlerimiz kasten yemek yiyip, içmenin namazı bozduğu konusunda icma etmişlerdir/söz birliğine varmışlar ve farz namazın iade edilmesini söylemişlerdir."

5- Avret yerinin açılıp gözükmesi. Avret yerinin kapatılması namazın şartlarındandır.Namazın bir şartı yerine gelmezse, namaz bâtıl olur.

6- Kıble yönünden çok fazla ayrılıp sapmak. Daha önceden açıkladığımız üzere kıble yönüne dönmek, namazın şartlarından birisidir.

7- Namaz esnasında peş peşe ihtiyaç olmayan hareketlerde bulunup çokça hareket etmek. Şâyet bu hareketler çok olur ve ardı ardına yapılırsa namazı bozar. Bu konuda icma/söz birliği vardır.

İbn Kudame -rahimehullah- el-Kâfi adlı kitabında şöyle demiştir:

"Namazda yapılan hareketler az ise, bu namazı bozmaz.Zira Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- torunu Ümame'yi namazda kıyamdayken kucağına alır, secdeye gittiği zaman yere bırakırdı. Ayrıca Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- rivâyette belirtildiği üzere küsûf namazı kılarken ileri ve geriye doğru adım atarak yürümüştür.

8- Abdestin bozulması.Zirâ abdestli olmak, namazın sıhhat şartındandır. Buna binaen abdest bozulduğu vakit namaz da bozulur.

12. DERS

Abdestin şartları

Abdestin on tane şartı vardır.

Müslüman olmak, aklı yerinde olmak, temyiz/iyiyi kötüden ayırt edebilme yaşına gelmek, niyet etmek ve abdest alıp, taharet tahakkuk edinceye kadar onu yarıda kesmemek üzere niyet edip devam etmek.

Abdesti gerektiren şeyin kesilip ortadan kalkması; abdest öncesi istincâ ve isticmar yapmak (büyük ve küçük abdestlerden sonra temizlenmek ve temizlenme sırasında taş ve benzeri şeyler kullanmak), abdest için kullanılan suyun temiz ve temizleyici olması, mübah olması, suyun tene nüfûz etmesine engel olan şeylerin izale edilip kaldırılması,hades/abdesti bozan bir durumun sürekli olarak devam etmesi halinde namaz vaktinin girmiş olması.

Abdestin şartları:

Müslüman olmak, aklı yerinde olmak, temyiz/iyiyi kötüden ayırt edebilme yaşına gelmek, niyet etmek.

Kâfir bir kimse, müslüman olmadan önce aldığı abdest kabul olmaz. Delinin abdesti de kabul olmaz. Çünkü mükellef değildir. Temyiz/iyiyi kötüden ayırt edebilme yaşına gelmeyen çocuk da böyledir. Niyetinde abdest değil de serinlemek ya da abdest uzuvlarında bulunan necaset ya da kiri gidermek olan kimseden de kabul olmaz.

Abdest için kullanılan suyun temiz ve temizleyici olması şarttır.Şâyet su necis ise abdest olmaz.Abdest almak için kullanılan suyun mubah olması gerekir. Gasp edilmiş yahut şer'i bir yolla elde edilmemiş su ile alınan abdest

sahih olmaz. Abdest öncesi, büyük ve küçük abdestlerden sonra istincâ ve isticmar yapmak. Suyun vücuda ulaşmasına engel olacak şeylerin ortadan kaldırılması da abdestin şartlarındandır.Abdest alacak kimsenin abdest azaları üzerinde bulunan hamur, çamur, mum ve boya gibi şeyleri kaldırması gerekir. Böylece engelsiz bir şekilde suyun abdest azaları üzerinde akıp gitmesi sağlanmış olunur.[1]

Abdesti bozan bir durumu olan ve sürekli olarak devam eden bir kimsenin bu haldeyken namaz abdesti alması için namaz vaktinin girmiş olması şarttır. Çünkü Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in istihâze olan kadına her namaz vakti için abdest almasını emretmiştir.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

[1] Bkz: el-Mulahhasu'l-Fıkhî, 1/31.

13. DERS

Abdestin farzları:

Abdestin altı tane farzı vardır:

Yüzü yıkamak, mazmaza (ağza su alıp çalkalamak) ve istinşak (buruna su çekip sümkürmek) yüzden sayılır, bundan dolayı farzdır. Dirseklere kadar (parmak uçlarından itibaren) elleri yıkamak.Kulaklarla birlikte başa mesh etmek, aşık kemiklerine kadar ayakları yıkamak, bütün bunları sırasıyla ve ara vermeden peş peşe yapmak.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Ey îmân edenler! Namaz kılmaya kalktığınız zaman yüzlerinizi, dirseklerle beraber ellerinizi yıkayın, başlarınızı meshedip, aşık kemiklerine kadar ayaklarınızı yıkayın."[1]

Birinci Farz: Yüzü yıkamak.

Ağız ve burun da yüzden sayılır.

Allah Teâlâ şöyle burmuştur:

"Yüzlerinizi yıkayın"[2]

Mazmaza ve istinşak yapmanın farz olduğu, ağız ve burnun yüzden sayıldığına dair delil, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in abdest alışını anlatan bütün sahâbe onun abdest alırken mazmaza ve istinşak yaptığını zikretmeleridir.

Ebu Hureyre -radıyallahu anh-'den- rivâyet olunan bir hadiste, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

---

[1] Mâide, 6.
[2] Mâide, 6.

"Biriniz abdest aldığı zaman burnuna su çeksin, sonra onu sümkürsün"[1]

İkinci Farz: Elleri yıkamak.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Dirseklere kadar ellerinizi…"[2]

Abdest alırken dirseklerin de yıkanması farzdır. Çünkü Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- abdest alırken elleriyle birlikte dirseklerini de yıkardı.

Üçüncü Farz: Kulaklarla birlikte başın tümünü mesh etmek.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Başlarınızı mesh edin."[3]

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Kulaklar baştan sayılır."[4]

Zira Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- abdest alırken başı ile birlikte kulaklarını da mesh ederdi.

Dördüncü Farz: Bilek/aşık kemikleriyle birlikte ayakları yıkamak.

Allah Tealâ şöyle buyurmuştur:

"Ayaklarınızı da bilek/aşık kemiklerine kadar…"[5]

Beşinci Farz: Abdestin farzlarını sıraya uygun bir şekilde yapmak.

Zirâ Allah Teâlâ abdestin farzlarını Kuran-ı Kerim'de sıralı olarak zikretmiş, yıkanması farz olan azaların tümünü peş pere değil de mesh olunması gereken

---

[1] Bu hadisi, Müslim, Nesâî, Ebu Davûd ve İmam Ahmed rivayet etmişlerdir.
[2] Mâide, 6.
[3] Mâide, 6.
[4] Tirmizî, et-Tahara, (37), Ebu Davûd, et-Tahara, (134), İbn Mâce, et-Tahara ve Sunenuhâ, (444).
[5] Mâide, 6.

başı arada zikretmiş, ardından ayakların yıkanmasını beyan etmiştir. Aynı türden olup, yıkanması emrolunmuş uzuvların arasına mesh olunması emrolunan uzvun (başın) girmesi abdest alırken sıralamanın gerekli olduğunu gösterir.

Ayrıca Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- abdestini bu sıraya göre almış, böylece hem sözü, hem de ameli ile abdest ile ilgili âyeti tefsir etmiştir.

Altıncı Farz: Abdest azalarını ara vermeden peş peşe yıkamak.

Bu, abdest azalarını yıkarken biri kurumadan diğerine geçip yıkamaktır. Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şer'i hükümleri koyan ve beyan edendir. O'nun abdest alışını bizlere akran bütün sahabeler, azalarını ara vermeden yıkadığını naklederler.[1]

---

[1] Bkz: es-Selsebil fî-Marifeti't-Delil, 1/51-53, el-Mulahasu'l-Fıkhî, 1/32-33.

14. DERS

Abdesti bozan haller:

Abdesti bozan altı tane durum vardır:

Önden ve arkadan çıkan şeyler. Çok miktarda vücuttan çıkan necaset. Uyuyarak ya da başka bir şekilde aklın gitmesi, ön ya da arka avret yerlerine arada bir şey olmaksızın direk dokunup ellemek, deve eti yemek, İslâm dîninden riddet etmek/çıkmak -Allah bizi korusun.-

Yazar -rahimehullah- geçen derste abdest hakkında açıklamalarda bulundu.Bu derste ise abdesti bozan durumlardan bahsedecek. Böylece müslümanlar dinlerin ile ilgili konularda ilim sahibi olurlar.Yazar abdesti bozan şeyler hakkında şöyle demiştir:

1- Az ya da çok olsun önden ve arkadan çıkan her şey. Bu iki çeşittir:

a- İdrar, dışkı gibi bilindik şeyler. İbn Abdil-Berr, ilim ehlinin bu şeylerin abdesti bozması konusunda sözbirliği ettiğini nakletmiştir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Ya da abdest bozmaktan (def-i hacetten) **gelirseniz..."**[1]

b- Kurt, kıl ve taş gibi nadiren gelen şeyler. Zira Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- istihaze olan kadına,

"Her namaz için abdest al."[2] diye emretmiştir.

İstihâzeli kadından gelen kan seyrek olarak yaşanan kandır. Ön ve arka yoldan çıktığı için, bilindik olarak çıkan şeye benzetilmiştir.

---

[1] Mâide, 6.

[2] Buhârî, el-Vudu, (226), Müslim, el-Hayd, (333), Tirmizî, et-Tahara, (125), Nesâî, el-Hayd ve'l-İstihada, (364), Ebu Davûd, et-Tahara, (282), İbn Mâce, et-Tahara ve Sunenuhâ, (624), Ahmed, (6/204). Ebu Davûd, İbn Mâce, İmam Ahmed, Tirmizî rivayet etmiştir. Tirmizî, bu hadis hasen sahihtir demiştir. Elbanî el-İrvâ (1/146) adlı eserinde sahih hadis demiştir.

2- Vücuttan çok miktarda çıkan necaset.Vücuttan çıkan necaset, eğer çok miktarda ise, abdesti bozar. Az ise bozmaz.Örneğin, çok kan akarsa, abdest bozulur, az olursa, abdest bozulmaz.

3- İbn-i Abbas -radıyallahu anh- kan hakkında şöyle demiştir:

"Eğer çok ise, (abdesti) **tekrarlaması gerekir."**

İbn-i Ömer -radıyallahu anh- bir keresinde sivilcesini sıkmış, kan çıkartmıştır.Buna rağmen abdest almadan namazını kılmıştır. Bu iki sahabîye bu konuda ihtilaf eden başka sahabelerin olduğu bilinmemektedir. Bu da icma hükmünde sayılır.

4- Uyuyarak ya da bayılarak yahut delirerek ya da sarhoş olarak aklın gitmesi.

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: **"Göz makatın bağıdır.Bu bakımdan uyuyan bir kimse abdest alsın."**[1]

Bayılmak, delirmek ve sarhoş olmak aklın gitmesi bakımından uykuya göre daha tesirlidir. Bu yüzden abdesti hayli hayli bozar.

5- Ön ya da arka avret yerlerine arada bir şey olmaksızın dokunup ellemek.

Zira Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Fercine dokunan abdest alsın."[2]

6- Deve eti yemek.

Cabir b. Semura, bir adam Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e gelip: **"Deve etinden dolayı abdest alayım mı? Diye sordu.**

O'da bunun üzerine: Deve etinden dolayı abdest al.' diye buyurdu."[3]

7- İslam dîninden riddet etmek/çıkmak -Allah bizi bu durumdan korusun.-

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

---

[1] Ebu Davûd, et-Tahara, (203), İbn Mâce, et-Tahara ve Sunenuhâ, (477), Ahmed, (1/111). Ebu Davûd, İbn Mâce, Hâkim, Darukutnî rivayet etmiş, El-Elbanî el-İrvâ (1/148) adlı eserinde hasen hadis demiştir.

[2] Tirmizî, et-Tahara, (82), Nesâî, el-Ğusl ve't-Teyemmum, (444), Ebu Davûd, et-Tahara, (181), İbn Mâce, et-Tahara ve Sunenuhâ, (479), Ahmed, (6/406, Mâlik, et-Tahara, (91), Darimî, et-Tahara, (725). Nesaî, İbn Mâce, İmam Ahmed rivayet etmiş, Elbanî el-İrvâ (1/150) adlı eserinde sahih hadis demiştir.

[3] Müslim, el-Hayd, (360), İbn Mâce, et-Tahara ve Sunenuhâ, (495), Ahmed, (5/98).

"Eğer şirk koşacak olursan, şüphesiz senin amellerin boşa çıkacak ve elbette sen, hüsrana uğrayanlardan olacaksın."[1]

Önemli uyarı:

Cenâze yıkamak sahih olan görüşe göre abdesti bozmaz. İlim ehlinden çoğunun görüşü böyledir. Bunun abdesti bozduğuna dair bir delil yoktur. Şâyet Cenâzeyi yıkayan kişinin eli arada bir şey olmadan direk Cenâzenin fercine değecek olursa işte o zaman abdest alması kendisine farz olur.Cenâzeyi yıkayan kimsenin Cenâzenin fercine çıplak elle değil de arada bir şeyle dokunması gerekir.

Kadına dokunmak da mutlak olarak abdesti bozmaz. Âlimlerin iki görüşünden en doğru olanına göre şehvetle veya şehvetsiz dokunmak aynıdır, abdesti bozmaz. Çünkü Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bazı hanımlarını öperek namaza çıkmış, abdest almadan bu şekilde namaz kılmıştır.

Âyette geçen: **"yahut kadınlara dokunmuşsanız…"[2]**

Âlimlerin vardığı iki görüşten en doğru olanına göre bununla cima kast edilmektedir.

Bu görüş İbn-i Abbas -radıyallahu anh-'ın ve birçok âlimin görüşüdür.

Yazar -rahimehullah- Cenâze yıkamak ve kadına dokunmakla ilgili meseleyi kitabın metninde ele alıp, açıklığa kavuşturmuştur. İlim ehlinin görüşlerini beyan edip, abdestin bozulmayacağını tercih etmiştir.

Allah en iyi bilendir.

---

[1] Zümer, 65. el-Udde Şerhu'l-Umde, 53-57.
[2] Mâide, 6.

15. ve 16. DERS

Müslümanda olması gereken güzel ahlâk ve İslâmî âdâb erkân:

15. Ders:

Müslümanda bulunması gereken başlıca ahlâkî özellikler şunlardır:

Sıdk, emânet, iffet, hayâ, şecaat, cömertlik, vefakâr olmak, Allah Teâlâ'nın haram kıldığı şeylerden uzak olmak, güzel komşuluk yapmak, elinden geldiği kadar ihtiyaç sahiplerine yardımcı olmak, Kur'an-ı Kerim ve sünnette zikredilen diğer güzel hasletlere sahip olmak.

16. Ders:

İslamî âdâb erkân

Selâm vermek, güler yüzlü olmak, sağ elle yemek yiyip-içmek. Eve ya da camiye girişte ve çıkışta, yolculukta dini âdâb erkâna uymak, anne-babaya, yakın akrabaya, komşuya, büyüklere ve küçüklere ihsanda bulunmak, yeni çocuğu dünyaya gelen ana-babaları tebrik etmek, yakınını kaybedenlere taziyede bulunmak.

Yazar -rahimehullah- geçen derslerde itikat ile ilgili fıkh-ı ekber ve ibâdetlerle ilgili fıkh-ı esğar konularını açıklayıp beyan etmiştir. Bu bölümde ise İslâm ümmetine mensup her müslümanda olması gereken dini ahlâk prensiplerini ele almıştır.

Değerli müslüman kardeşim!

Burada zikredilen bu güzel ahlâkı ve âdâb erkânı hayatında uygulamalısın.En güzel bir şekilde bu üstün ahlak vasıflarla vasıflanarak insanlara güzel örnek olmalısın.Kuran-ı Kerim ve sünneti nebevide güzel ahlâk üzere olmak ile ilgili birçok âyet ve hadisler vardır. Kitabın büyük bir hacimde olmasından endişe duymuş olmasaydım, burada bütün delillere yer verirdim. Güzel ahlak üzere olmak konusunda en güzel örnek Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- olsun. Âişe -radıyallahu anhâ-'ya Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ahlâkı sorulduğunda o şöyle cevap vermiştir:

"O'nun ahlâkı Kur'an'dı."

Salât ve selâm onun üzerine olsun.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- sıdk, emânet, şecaat, cömertlik ve Allah Teâlâ'nın haram kıldığı her şeyden uzak olan bir kimse olarak tanınıp bilinirdi.

Ardından ashâbı da bu yolda yürüyüp tanındılar. Allah Teâlâ onların hepsinden râzı olsun.

İlk dönemlerde İslâm dini dünyanın dört bir yanına giden tüccarların kurduğu güzel ilişkiler sayesinde yayıldı. Bu müslüman tüccarlar sadık ve emin oldukları için başarılı oldular. Öncelikle Allah Teâlâ'dan ümit ediyorum. Daha sonra da senden her yapıp ettiklerinde emin, doğru söz ve davranışlı olmanı temenni ediyorum. Senden iffet sahibi ve elinde olanla yetinen, hayâ, edep, cesaret, vefa, cömertlik sahibi ve kötü şeylerden uzaklaşan, selâmet içinde yaşayan birisi olmanı istiyorum.Komşuna iyi davranıp ona ihsanda bulunmalısın. Komşuluk hakları pek çoktur. İhtiyaç sahibine yardımını esirgeme. Zirâ kul, bir kardeşinin yardımında bulunduğu sürece Allah Tealâ'da kulunun yardımında olmaya devam eder.

Selâm vermek sünnettir.İnsanlar arasında selam vermek muhabbet doğurur, ötekileştirmeye ve ayrılığa yol açacak her şeye engel olur. Müslüman kardeşlerinin yüzlerine karşı güler yüzlü olmayı da sakın unutma. Güler yüzlü olmak sadakadır. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in öğrettiği gibi sağ el ile yemek yiyip içmelisin. Camiye sağ ayağınla girmeli, hadislerde öğretilen duâyı okumalı, çıkarken de önce sol ayağını kullanmalısın. Eve giriş ve evden çıkış duâlarını ezberlemelisin. Böylelikle Allah Teâlâ seni koruyup gözetir. Yolculuğa çıkmadan önce yolculuk duâsını okumayı asla unutma. Ana-babana iyilikle muamele et.Kur'an ve sünnette zikredilen deliller anne babanın haklarının çok büyük olduğunu ifade eder.Onların senin üzerinde olan haklarına karşı kesinlikle kayıtsız kalma.Böyle yapacak olursan, pişmanlık duymanın sana fayda vermeyeceği günde çok pişman olursun. Yakın akrabalara, komşulara, yaşlı ve çocuklara iyilikte bulunmaktan uzak durma.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"İhsanda bulunun. Zira Allah muhsinleri sever."[1]

Ayrıca Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- de şöyle buyurmuştur:

"Siz insanları mallarınızla kazanmaya muvaffak olamazsınız.Ancak onları güler yüz ve güzel ahlak ile kazanırsınız."

Muaz b. Cebel -radıyallahu anh-'e de şöyle demiştir:

"Nerede olursan ol, takvalı ol.Günahın ardından hemen bir hasene yap ki, onu yok etsin. İnsanlara güzel ahlak ile muamelede bulun."[2]

Bir şair şöyle demiştir:

İnsanlara ihsanda bulun, kapında kölen olsun

Asıl olarak çok zordur, insan senin kölen olsun

Yeni çocuk sahibi olan anne-babaları tebrik et, duâ ve niyazda bulun. Cenâzesi olan yakınlara taziyede bulun. Böylelikle ecir ve sevap alırsın. Güzel İslâm ahlakına sahip ol, kötü ahlaktan uzak dur.

Allah Teâlâ, bizi güzel İslâm ahlâkı üzere eylesin. Kötü ahlaktan uzak eylesin. Zira yüce Rabbimiz her şeye kadirdir. Duâmıza icabet edecek olan da odur.

---

[1] Bakara, 195.
[2] Tirmiî, el-Bir ve's-Sıla, (1987), Ahmed, (5/153), Darimî, er-Rikâk, (2791).

17. DERS

Şirk ve diğer günahlardan sakındırmak:

Şirk ve diğer günahlardan sakındırmak gerekir.

Sakındırılması gereken hususlar şunlardır:

- Yedi helak edici büyük günahlar.

Bunlar; Allah'a şirk koşmak, sihir yapmak, Allah Teâlâ'nın haram kıldığı cana haksız yere kıymak,fâiz yemek, yetim malı yemek, savaş meydanından kaçmak, iffetli kadınlara iftira atmak.

Şunlarda büyük günahlardan sayılır:

Ana-babaya karşı gelmek ve onlara itaatsizlik etmek, akrabalarla ilişkiyi kesmek, yalan yere şâhitlik etmek, yalan yere yemin etmek, komşuya eziyet vermek, can, mal, ırz ve Allah ve elçisinin yasakladığı konularda insanlara zulüm etmek.

Yazar -rahimehullah- her müslümanın sahip olması gereken İslâmî ahlâk, âdâb erkânı ele aldıktan sonra bu bölümde şirk koşmanın ne kadar tehlikeli olduğunu, şirkten ve günahlardan sakındırmanın gerekliliğini açıklamıştır. Kaçınılması gereken günahların başında yedi helak edici büyük günahlar gelir.Ümmet bu günahlardan sakındırılmalı-dır. Böylece bunlardan birisine bile düşmelerine engel olunur.

Ebu Hureyre -radıyallahu anh-'dan rivâyet olunan bir hadiste Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Helak edici yedi şeyden sakının!"

Sahâbe:

-Ey Allah'ın Elçisi! Onlar nelerdir? diye sordular.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

-Allah'a şirk koşmak, sihir yapmak, Allah'ın haram kıldığı bir canı haksız yere öldürmek, yetim malı yemek, fâiz yemek, düşmana hücum sırasında

savaştan kaçmak, namuslu ve kendi halinde olan mümin kadınlara zina iftirası atmak."[1]

Bu yedi günaha; işleyeni dünyada helak etmesinden ve karşılığında ceza uygulanmasından, âhirette ise azap verileceğinden dolayı bu isim verilmiştir. Şirk hakkında yeterli bilgi dördüncü derste verilmişti. Dileyen o bölüme tekrar dönüp okuyabilir.

Sihir: Bazı söz ve tılsımlar kullanılarak yapılan, kalp ve bedenlerde tesir gücü olan şeylerdir. Kimi sihir hasta eder, kimisi öldürür. Bazısı da kişiyle hanımının arasını açar. Bazen bu sihir gerçekte değil ancak insanların gözüne hayal olarak gözükür.

Tâhâ sûresinde Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Sihirbazlar: Ey Musa! Ya sen at veya önce atan biz olalım, dediler.

(Musa) **dedi ki: "Hayır, siz önce atın.**

Sonra hemen (ne görsün)**, sihirlerinden dolayı, onların ipleri ve asaları kendisine gerçekten hareket ediyormuş gibi göründü."**[2]

Sihir yapmak haramdır. Çünkü küfürdür. Îmân ve tevhid inancına tamamen aykırıdır.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Halbuki o iki melek, herkese: Biz ancak fitneyiz, sakın kafir olmayasınız, demeden hiç kimseye (sihir ilmini) **öğretmezlerdi."**[3]

Sihirbazın cezası ölümdür.Bu âyet ve hadislerden sonra sihir yapmak apaçık bir şekilde haramdır.

Müslümanların, sihrin tüm çeşitlerinden uzak durmaları gerekir.Eğer müslüman daha önce böyle bir şey yapmışsa, hemen pişman olup tevbe etmeli, el etek çekip, bir daha yapmamaya azmetmelidir. Sadece sihir değil, işlenilen bütün günahlardan dolayı tevbe edilmeli, kontrolümüz altında olan insanları da bu günahlardan sakındırmalıyız.Kişi, müslüman kardeşlerini de bu tür günahlardan sakındırmalı, onlara bu günahları işlemenin ne kadar tehlikeli

---

[1] Buhârî, el-Vasaya, (2615), Müslim, el-Eymân, (89), Nesaî, el-Vasaya, (3671), Ebu Davûd, el-Vasaya, (2874).

[2] Tâ-hâ, 65, 66.

[3] Bakara, 102.

olduğunu beyan etmelidir. Bir kimsenin bu davranışlarda bulunması takva ve iyilik üzere yardımlaşmak demektir.İyiliği emretmek ve kötülükten sakındırmak, Allah Teâlâ'ya davet etmektir. Bu yol Allah'a davet edip çağıran nebilerin yoludur.

Allah Teâlâ, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in diliyle şöyle buyurmuştur:

"De ki: "Benim yolum budur; ben ve bana uyanlar insanları bir basiret üzere Allah'a çağırırız. Allah münezzehtir. Ben asla şirk koşanlardan değilim."[1]

Allah Teâlâ hepimizi ve bütün müslümanları günahlardan sakındırıp korusun. Ayaklarımızı dünya ve ahiret hayatında sabit olan söz (kelime-i tevhid) ile sabit kılsın.

Şüphesiz Rabbimiz işiten ve icabet edendir.

Salât ve selâm, Muhammed'e, âile halkına ve ashâbına olsun.

[1] Yusuf, 108.

18. DERS

Cenâzenin hazırlanması ve cenâze namazı:

Cenâzenin hazırlanması:

1- Kişinin ölümü tam olarak gerçekleştikten sonra gözleri kapanır, çenesi bağlanır.

2- Cenâze yıkanırken avret yeri örtülür. Cenâze çok az bir miktarda yukarı kaldırılarak, karnına hafif bir şekilde bastırılır.Cenâzeyi yıkayan kimse, eline bir bez parçası dolar ve bu bezle cenâzenin ön ve arka yolunu temizler.Ardından abdest aldırılır. Sonra cenâzenin başı ve sakalları su ve sidr veya güzel kokulu su ile yıkanır.Daha sonra cenâzenin sağ yanı ardından sol yanı yıkanır.Her seferinde cenâzenin karnı yumuşak bir şekilde ovulur. Eğer cenâzenin arkasından bir şey çıkarsa çıkan bu yer yıkanır ve pamuk konur. Pamuk ve benzeri şeyler burayı kapatıp, tutmuyorsa modern tıbbi bant ve benzeri şeyler kullanılabilir.Eğer üç defa abdest aldırıp yıkamak temizlik için yeterli olmuyorsa beş yahut yedi defa bu işlem tekrarlanır. Ardından cenâzenin vücudu kurulanır.Cenâzenin bacak aralarına ve secde uzuvlarına güzel koku sürülür. Bedenin tümüne koku sürmek daha güzeldir. Kefen tütsü ile kokulanır. Bıyık ve tırnakları uzun ise kısaltılır. Saçları taranmaz. Kadın kişinin saçları üç örgü yapılır ve arkasına salınır.

3- Cenâzenin kefenlenmesi:

Erkeğin kefeni üç parçadan oluşur. Cenâzeye gömlek ve sarık giydirilmez. Kişi kefene dolanarak sarılır. Omuzlardan ayaklara kadar örten entari, etek ve sargı ile kefenlenmesinde bir beis yoktur. Kadının kefeni ise beş parçadan oluşur.Göğüs örtüsü, baş örtüsü, etek ve iki parça lefâfeden/baştan aşağı örten bezden oluşur.Küçük erkek çocuğun cenâzesi tek bir bez ile olacağı gibi üç parça bezle de olabilir. Kız çocuk ise kamis ve iki parça lefâfe/baştan aşağı örten bez ile kefenlenir.

4- Cenâzeyi yıkamak öncelik olarak kendisine vasiyette bulunan kişinindir. Sonra baba, dede ve mirasta kendilerine belli bir pay belirlenmemiş mirasçılar gelir.

Kadın cenâzeyi yıkamak öncelikli olarak vasiyet edilen kişinindir. Sonra anne, dede ve yakın kadın akrabaları gelir.

Karı-koca birbirlerinin cenâzelerini yıkayabilirler. Ebu Bekir Sıddîk-radıyallahu anh-'ı hanımı yıkamış, Ali-radıyallahu anh- da hanımı Fatıma -radıyallahu anhâ-'yı yıkamıştır.

5- **Cenâze namazının kılınış şekli:**

İlk tekbirden sonra Fatiha sûresi okunur. Ardından kısa bir sûre yahut bir ya da iki âyet okunabilir.Bununla ilgili delil İbn-i Abbas -radıyallahu anhumâ'dan- rivâyet olunan hadistir.İkinci tekbirden sonra normal namazdaki teşehhütte okunan salâvat okunur.

Üçüncü tekbir alınır ve ardından şu duâlar okunur:

((اَللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّناَ، وَ مَيِّتِناَ، وَ شاَهِدِناَ، وَ غاَئِبِناَ ، وَ صَغِيرِناَ وَ كَبِيرِناَ، وَ ذَكَرِناَ وَ أُنْثاَناَ. اَللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلاَمِ، وَ مَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ، اَللَّهُمَّ لاَ تَحْرِمْناَ أَجْرَهُ وَ لاَ تُضِلَّناَ بَعْدَهُ.))

"Allahım!Dirimize ve ölümüze, küçüğümüze ve büyüğümüze, erkeğimize ve kadınımıza, hazır olanımıza ve olmayanımıza mağfiret eyle. Allahım! Bizden kimi yaşatırsan, onu İslâm üzere yaşat. Kimi de öldürürsen, onu îmân üzere öldür.Allahım! Onun ecrinden bizi mahrum etme ve bizi ondan sonra saptırma."[1]

Bu duâların ardından sadece sağ tarafa tek bir selâm verilir. Her tekbirle birlikte ellerin kaldırılması müstehabtır. Şâyet cenâze kadın ise (اللهم اغفر لها) diye iki kişi ise (اللهم اغفر لهما) ikiden fazla ise (اللهم اغفر لهم) diye duâ edilir. Şâyet küçük çocuk ise ona mağfiret ile duâ etmek yerine şöyle duâ edilir:

[1] İbn-i Mâce,(1/480),Ahmed (2/368);Bkz. Sahih-i İbn-i Mâce, (1/252).

((اَللَّهُمَّ اجْعَلْـهُ فَرَطـاً وَ ذُخْـراً لِوَالِدَيْـهِ، وَشَـفِيعاً مُجَابـاً. اَللَّهُـمَّ ثَقِّـلْ بِـهِ مَوَازِينَهُماَ وَأَعْظِمْ بِهِ أُجُورَهُماَ، وَأَلْحِقْهُ بِصـاَلِحِ الْمُؤْمِنِينَ، وَاجْعَلْهُ فِي كَفَالَةِ إِبْـراَهِيمَ، وَقِـهِ بِرَحْمَتِكَ عَذاَبَ الْجَحِيمِ.))

"Allahım! Onu, ana-babasına (cennete girişte) **öncü, onlar için saklanmış bir nimet ve şefaati kabul edilen bir şefaatçi kıl. Allahım! Onunla, ana babasının mizânını ağırlaştır ve ecirlerini büyük eyle. Onu, salih müminlere kat ve** (kıyâmet günü) **İbrahim** -aleyhisselâm-**'ın kefâletinde kıl. Rahmetinle onu cehennem azabından koru."**[1]

Sünnete göre imam erkek cenâzenin baş tarafında, kadının ise orta kısmında namaza durur. Kadınla erkek kişinin cenâzeleri bir arada kılınacak ise, erkek cenâze imama yakın, kadın ise kıble tarafına konulur. Cenâzelerin yanında küçük çocuklar varsa, erkek kişi cenâzesinden sonra erkek çocuk cenâzesi, sonra kadın sonra da kız çocuğun cenâzesi sıra ile konulur. Erkek çocuğun kafası erkek cenâzesinin baş kısmı tarafına kadının ortası da aynı şekilde erkek cenâzesinin baş kısmı tarafına doğru konulur. Kız çocuğun kafası kadın cenâzesinin baş kısmı tarafına konulur. Aynı şekilde kız çocuğunun orta kısmı erkeğin baş kısmına gelecek şekilde konulur. Cemaat, imamın arkasında saf tutar. Eğer imamın arkasında saf tutulacak yer kalmadıysa dışarıda kalan bu kişi imamın sağ tarafında namaza durur.

Salât ve selâm, Muhammed'e, O'nun âile halkına ve ashâbına olsun.

---

[1] Bkz. İbn-i Kudâme, Muğni(3/416);Abdülaziz b.Baz, Durûsu'l-Muhimme (s.15).